

Apsveikumi avīzei LAIKS 70. jubilejā

MINISTRU PREZIDENTS

Sirsniņi sveicu Amerikas latviešu laikraksta *Laiks* redakciju un lasītājus 70 gadu jubilejā!

Trimdas latvieši Amerikā laikrakstu dibināja Latvijas vēstures tumšākajā periodā – 1949. gadā, kad Staļina režīms bija varas zenītā. Tobrīd Latvijas neatkarība bija vien tāls, neaizsniedzams sapnis, ko ar lielu entuziasmu un pārliecību turpināja uzturēt dzīvu *Laiks* un tā lasītāji. Sapnis par brīvu Latviju ir piepildījies, un 29 gados esam paveikuši daudz. Pateicoties laikraksta *Laiks* redakcijai, saikne starp latviešiem Amerikā un neatkarīgo Latviju turpina būt stipra.

Novēlu, lai laikraksta redakcijai spēks un enerģija arī turpmāk tikpat sekmīgi pildīt savu misiju, vienojot latviešus pasaulē un informējot par norisēm Latvijā!

MINISTRU PREZIDENTS
A. K. Kariņš

SĪKSTAS DZĪVĪBAS PARAUGS

OJĀRS CELLE

Dzīvē daudz kas svarīgs un ievērojams sākas ar sagādīšanos, ar cilvēku nejaušu satikšanos istajā vietā un laikā. Tā, kā liekas, 1949. gada 8. novembrī sāka iznākt ASV trimdas latviešu laikraksts *Laiks*. Bija sagādājies, ka spēcīga redaktoru grupa Kārļa Rabāca vadībā bija nokļuvusi grāmatizdevēja Helmara Rudzīša gādībā Ņujorkā un čakli sāka divas reizes nedēļā izlaist jaunu avīzi ar nosaukumu *LAIKS*.

Tāpat, sagādīšanās pēc, jau divus gadus iepriekš ASV senātoru grupa bija apceļojusi Vācijas bēgļu nometnes un pamānījusi, ka tur atrodas augstas raudzes potenciāla emigrantu grupa no Baltijas valstīm. Atgriezušies ASV, šie senātori rosināja un īstenoja speciālu iecelšanas likumu, ar kā palīdzību šie baltiešu *dīpiši* varēs atrast jaunu mājvietu pasaules vareņākajā zemē. Un, sagādīšanās pēc, kādi 80% no ASV šādā veidā iecelto latviešiem ieradās Ņujorkas ostā, kur tos ar *Laika* jaunāko numuru rokā sagaidīja Helmaris Rudzītis.

Laiks kļuva plašāks un visvairāk lasītais trimdas latviešu laikraksts, kas nu tagad sasniedzis savu 70. dzimšanas dienu. Pats izdevējs un sākotnējais re-

daktori un līdzstrādnieki jau aizgājuši aizsaulē, bet *Laiks* vēl turas. Trimda jau sen beigusies, atjaunotā Latvijas valsts plaukst un zeļ brīvajā Eiropā, bet *dīpišu* pēcteči, kas vēl prot latviski lasīt un domāt, turpina lasīt *Laiku*, kaut arī viņu skaits ir ļoti sarucis.

Atceros – septiņdesmitajos gados, kādā ASV un Kanadas latviešu aktivistu sanāsmē Katskiļos viens no sarunu tematiem bija trimdas preses nākotne. Cik ilgi vēl? Prasīju Kārlim Rabācam, kurš arī tur bija gatavs sniegt reportāžu par šo saietu nākamajā *Laika* numurā. Viņš nebija īsti drošs par atbildi, bet domāja, ka 10 līdz 20 gadu laikā jau viss varētu izčībēt. Man šķita, ka cienījamais redaktors ir pesimists, kas vērtē avīzniecības pastāvēšanas ilgumu svešumā pēc no Latvijas izbraukušo profesionālo preses ļaužu dzīves ilguma. Nākamo 20 gadu laikā jau no produktīvās dzīves bija aizgājuši visi no Latvijas izbraukušie preses darbinieki. Šī doma bija tīri reāla arī no pieņēmuma, ka pēc šiem gadiem vairs nebūs pietiekams lasītāju pulks, ne arī preses darbinieku no nākamās paaudzes, kas gribētu strādāt par niecīgo atlīdzību, kuŗu re-

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

No sirds sveicu laikrakstu *Laiks* un visus tā bijušos un esošos līdzstrādniekus, atbalstītājus un lasītāju pulku apaļajā 70. gads-kārtā.

Jūs esat paveikuši šo gadu desmitu laikā nenovērtējamu darbu, neizsīkstoši ieguldot savu laiku, enerģiju, līdzekļus gan Latvijas valstiskuma, gan visa latviskā godam un lepnumam.

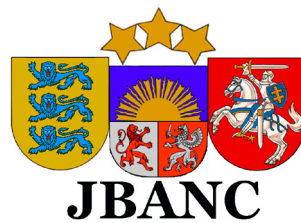
Jūs esat dokumentējuši laika liecības, aizstāvējuši Latvijas valstiskuma nepārtrauktību un brīvības atgūšanu tēvzemei. Tāpat jūs ar lielu sirsnību un rūpēm esat sekojuši neskaitāmu tautiešu dzīves gaitām, sasniegumiem un notikumiem, kļūstot par daudzu dzimtu un organizāciju ikdienas daļu, par “daļu no ģimenes”.

Ar lepnumu saņēmu ziņu, ka jūsu darbs ir novērtēts arī plašākā mērogā un esat ieguvuši “JBANC awards” balvu. Apsveicu!

Novēlu daudz enerģijas un iedvesmas turpmākajam laika portretējumam lasītājiem par prieku un pašiem laikrakstā par gandarījumu!

Patiesā cieņā

Egils Levits
2019. gada 8. novembrī

GODPILNA BALVA *Laikam*

Ar lielu lepnumu un gandarījumu saņēmām ziņu, ka JBANC – Apvienotās Amerikas baltiešu nacionālās komitejas balva šogad piešķirta arī mums – Amerikas latviešu avīzei *Laiks* tās 70. gads-kārtā. Apbalvoto vidū arī mūsu laikraksta politiskais komentētājs, izcilais analītiķis un rakstnieks Pols Goubls (*Paul Goble*) un ASV kongresmenis, Baltijas brīvības centienu aizstāvis Džons Šimkus (*John Shimkus*).

Prieks censties turpināt mūsu augstu novērtēto darbu! Paldies visiem, kas mūs suminājuši *Laika* nozīmīgajā jubilejā!

Izdevēja DACE RUDZĪTE,
galv. redaktore LIGITA KOVTUNA
un visa *Laika* saime

daktoriem būtu iespējams sagādāt no sarukušās abonētāju masas.

Taču pasaules notikumi gāja savu gaitu, un vēl šodien *Laiks* iznāk un tiek lasīts. Pat trūkst pareģojumu, kad tad beidzot pēdējais numurs iznāks. Redak-

cija no trimdas jau deviņdesmito gadu beigās atgriezās Latvijā, bet drukāts tas vēl joprojām tiek ASV.

***Laika* sīkstā dzīvība būtu jāieskaita kā latviešu preses vēsturē unikāls notikums, kam pēdējais cēliens vēl turpinās.**

Nacionālās
operas
direktora
amatā stājas
Egils Siliņš
3. lpp.

Franks
Gordons un
Kārlis Streips
par *Laiku*
5. lpp.

Legendārais
“Ave Sol” svin
50 gadus
6. lpp.

Saruna
Lāčplēšu dienas
priekšvakarā
ar ģenerāl-
leitnantu
Raimonu
Graubi
7. – 8. lpp.

Ko rakstīja
Laiks par
trauksmaino
1991. gadu?
9. lpp.

Tālivaldi
Ķeniņu simt-
gadē pieminot
11. lpp.

LATVISKO NORIŠU KALENDĀRS

6. NOVEMBRIS

Baltijas diena

Latvijas vēstniecība Vācijā š. g. 6. novembrī sirsnīgi aicina uz Baltijas dienu Berlīnē, kas norisināsies Berlīnes mūra krišanas 30. gadadienas oficiālās svētku programmas ietvaros.

Baltijas dienas kultūras pasākumi norisināsies simboliskā vietā – Berlīnes *Gethsemanekirche* (*Stargarder Str. 77, 10437 Berlin*), kas 1989. gadā bija viena no centrālajām Austrumvācijas opozīcijas pulcēšanās vietām. Baltijas dienas ietvaros norisināsies plaša un daudzpusīga kino, literatūras, diskusiju un mūzikas programma, kas atspoguļos Trešās Atmodas un neatkarības atgūšanas procesus Baltijas valstīs.

Latvijas mākslinieki Baltijas dienas programmā:

- Plkst. 13 aicinām uz spēlfilmas "Paradīze 89" skati un skatītāju sarunu ar filmas režisoru Madaru Dišleri.

- Plkst. 18 – paneldiskusija ar rakstnieces Māras Zālītes dalību, kā arī lasījums no grāmatas "Pieci pirksti".

"Pieci pirksti" ir autobiografiska bērības atmiņu grāmata, kurā autore tēlo atgriešanos kopā ar ģimeni mājās no Sibīrijas 20. gadsimta 50. gadu otrajā pusē un dzīvi Latvijā 50. – 60. gadu mijā. Grāmata pārlicināši nostājas līdzās latviešu autobiografiskās literatūras labākajiem piemēriem.

- Plkst. 20 – Baltijas mūzikas koncerts.

Būs dzirdama jaunās paaudzes dziesminieces Alises Jostes oriģinālmūzika, apvienojot abu līdz šim izdoto albumu skanējumu. Albums "*Hardships are Ships*" 2015. gadā ieguva pirmo "Austras

balvu", ko pasniedz gada labākajam Latvijas albumam. Alises Jostes mūzikas un tekstu pieklusinātais emocionālais vēstījums ir aizkustinājis klausītājus ne vien Latvijā, bet arī daudzās citās Eiropas valstīs.

Ieeja uz visiem pasākumiem ir bez maksas.

6. NOVEMBRIS

KINO: Filma "Spiegs, kurš mans tēvs" Briselē

Adrese: LR pastāvīgā Pārstāvniecība, *Avenue des Arts 23, 1000, Brisele*. Laiks: plkst. 18.30

Eiropas Parlamenta deputāti – Sandra Kalniete un Roberts Zīle ar prieku jūs ielūdz uz filmas seansu Briselē un tiksanos ar filmas režisoru Gintu Grūbi un filmas dzīvesstāsta galveno varoni – tulkotāju Ievu Lešinsku-Geiberi.

Filma "Spiegs, kurš mans tēvs" ir personisks stāsts par to, ko nozīmē piedzimt spiega ģimenē un atrasties aukstā kara aizskatuvē. Filma vēsta par tulkotājas un atdzejojājas Ievas Lešinskas-Geiberes dzīvesstāstu un notikumiem, kas risinājās pirms 40 gadiem. 1978. gadā Ieva kā studente viesojās ASV pie tēva Imanta Lešinska, kurš tobrīd strādāja PSRS diplomātiskajā misijā ANO, nolēma pārbēgt ASV pusē un šo piedāvājumu izteica arī savai meitai. Ģimenei tika piešķirtas jaunas personu identitātes un piedāvāts sākt dzīvi kā citiem cilvēkiem. 80. gadu vidū, pēc tam, kad Imants Lešinskis bija publiciski nācis klajā ar VDK darbību Latvijā izgaismojošiem faktiem, viņš nenoskaidrotos apstākļos nomira.

Vietu skaits ierobežots un reģistrēšanās obligāta: guna.zakebalta@ep.europa.eu

8. NOVEMBRIS

MEISTARKLASE: "Botāniskais bareljefs"

Adrese: *The Stories Rue Charles Quint 9, 1000 (metro Schuman 10 min, Ambiorix skvērs 5 min)*.

Laiks: plkst. 11 – 16

Vadošā dekoratore no Rīgas – Margarita Voitoviča (salons-darbnīca *MAG Handmade*) ielūdz uz ekskluzīvu meistarklasi "Botāniskais bareljefs".

Šajā meistarklasē jūs iemācīsieties veidot meistardarbus tādēļ ar dabu.

Uzzināsi par atgriezeniskās liešanas tehniku, kompozīcijas īpatnībām, dekora paņēmieniem, par to, kā pastiprināt lapu reljefu, izveidojiet savu personīgo Autorbareljefu ar diametru 25 cm (darbu atkārtošana nav iespējama, jo, tāpat kā arī dabā, katrs zieds ir individuāls).

Botāniskā tema vienmēr izskatās iespaidīgi un izsmalcināti. Tā vijas cauri visiem mākslas laikmetu stiliem, lai vai tā būtu Baroka, Modernisma vai Nīderlandes 16. gadsimta klusā daba. Šodien šī tema ir jo īpaši pievilcīga.

Mūsdienu gadžetu un neprātīga ritma laikmetā botānikas tēma dod iespēju izbaudīt dabas skaistumu, kas mums visiem tik ļoti pietrūkst. Uz ģipša pannā atēlotie augu motīvi harmoniski papildinās jebkuru interjeru!

Meistarklases notiek latviešu un angļu valodā (LV/ENG).

Ilgums 4 – 5 stundas

Cena: 125 eur

Visi materiāli un kafijas pauze ir iekļauti cenā. Vietu skaits ir ierobežots. Vietu rezervācija: lauri.berzina@gmail.com

9. NOVEMBRIS

Bērni Bērzainē, Freiburgā, svinēs rudeni

9. novembrī Latviešu centrā Bērzainē, Dienvidvācijā, ar savām izdarībām ienāks rudens. Un kaut arī starp cilvēkiem pats gandrīz nemanāms, viņš aicinās tieši mazos un lielos bērnus, jauniešus, tāpat arī viņu vecākus un vecvecākus, radniekus un draugus, lai no plkst. 10 līdz 18 skaisti pabūtu kopā un svinētu rudeni:

- omulīgā un ģimeniskā gaisotnē gatavosim maskas,
- cepsim pīrādziņus,
- spēlēsimies, rotaļāsimies un būs arī uzdevumi bērniem,
- tērēsīsim pie tējas, kafijas un kūkām,
- vecāki varēs mainīties ar latviešu grāmatām un žurnāliem,
- skatīsimies *Latviesi.com* žurnālistes Ievas Freibergas veidotu 24 minūšu filmu "*Latviesi.com* TV: Esmu latvietis" par to, kā bērnus izaudzināt par latviešiem jauktajās ģimenēs Vācijā – ģimeņu pieredzes stāsti, ēdīsim gardo sakņu un frikadeļu zupu, sildīsimies pie ugunsaura.

Dalības maksa 10 eiro ģimēnēm ar vienu bērnu, 15 eiro – ģimēnēm ar diviem un vairāk bērniem. Pieteikšanās e-pastā: dita.betere@gmail.com līdz 2. novembrim, nosaucot cilvēku skaitu un ierašanās laiku.

Gardēži varēs iegādāties Ķelmēnu maizi.

Nākamajā dienā būs iespēja piedalīties ekskursijā pa pasakaini rudenīgo Freiburgu.

Tālākie braucēji un tuvāk dzīvojošie, kas vēlas izmēģināt ko jaunu, sirsnīgi aicināti palikt Bērzainē par īpašām draugu cenām – bērniem 10 eiro, pieaugušajiem 15 eiro.

Gaidīsim jūs arī brokastīs: bērniem līdz 5 gadu vecumam par brīvu, pārējiem 5 eiro.

9. NOVEMBRIS

Diasporas Sieviešu konference

2019. gada 9. novembrī DVF Londonas Latviešu namā, 72 *Queensborough Terrace, London W23SH*

Šis pirmais pasākums būs veltīts diasporā aktīvajām sievietēm, kuras papildus ikdienas rūpēm un profesionālajai dzīvei uzņemas aktīvu sabiedrisko dzīvi ar mērķi stiprināt un satuvināt sabiedrību. Diasporas Sieviešu konference aptvers diskusijas par diasporas aktīvo sieviešu pieredzi un atziņām, izaicinājumiem un motivāciju, integrāciju un ieguvumus gan personīgi, gan kolektīvi.

Programma:

Plkst 10.00 Atklāšana, uzrunas, prezentācija.

Plkst 10.30 Augsti kvalificētas emigrantas no Latvijas: karjeras veidošanas pieredze ārvalstīs. Pētījumā balstīti secinājumi.

Latvijas Universitāte. Inese Šūpule Dr.Sc.coc., pētniece, LU Filozofijas un socioloģijas institūts.

Plkst 11.00 Domgrupas.

Diasporas aktīvās sievietes. Darbības plusi un mīnusi, pieredzes un atziņu gūšana.

Studentu/jauniešu diskusiju domgrupa. Diasporas jauniešu aktualitātes

Dzimtā Valoda un kultūra

Labdarība diasporā

Plkst. 13 – 14 pusdienas.

Plkst. 14.00 Vardarbība ģimenē, tās divas puses. Diasporas un Latvijas pieredzes. Marija Ābeltiņa. Skalbes Krīžu un konsultāciju centrs.

Plkst. 14.30 Vidzemes Augstskola. Liene Ločmele. Priekšstati un stereotipi par emigrantiem. Tiks papildināts.

Plkst. 15 Nodarbinātības Valsts aģentūra. Remigrācija. Tiks papildināts.

Plkst. 17 Noslēgums

Darba grupas un diskusijas, prezentācijas un interesantas pieredzes un atziņu gūšana.

Pusdienas varēs iegādāties, iepriekš piesakoties. Informācija sekos.

Interesentus, kas vēlas dalīties ar pieredzi un atzinumiem, lūdz, pieteikties info@daugavasvanga.co.uk piesakot savu kandidāturu. Visām kandidatēm lūgums līdz 1. novembrim iesniegt nelielu aprakstu diskusijām brīvā formā domgrupu diskusijām.

9. NOVEMBRIS

Orientēšanās sacensības komandās

Precīza vieta tiks publicēta 7. novembrī. Laiks: plkst. 12

Briseles pieguļošajos mežos norisināsies jau 5. Briseles dabas skolas organizētās orientēšanās sacensības komandām.

Šis ir lielisks un interesants pasākums, kā pavadīt dienu dabā ar draugiem vai ģimeni. Pasākuma formāts ļauj katram dalībniekam izvēlēties saviem spēkiem un spējām atbilstošāko distanci.

Pieteikšanās līdz 6. novembra plkst. 18, rakstot uz e-pastu: maris.berzins@gmail.com

Kalendārs tapis sadarbībā ar latviešiem.com

Jāka Kilmī un Ginta Grūbes dokumentālā filma

SPIEGS, KURŠ MANS TĒVS

Aukstā kara dubultāģenta Imanta Lešinska ģimenes stāsts

Sandra Kalniete un Roberts Zīle aicina 6.novembrī 18.30

LR Pārstāvniecībā (avenue des Arts 23)

ECR GROUP
epp
MĪSTRU2MEDIA kick!
HEADS PRODUCTIONS
pimik
Česká televize
dok.incubator
Sheffield Doc Fest Official Selection 2019
Syndacado

16.11.2019.

VALSTS SVĒTKU PRIEKŠVAKARĀ GALVEJĀ

LATVIEŠU STIPRO ĢIMENŪ GODINĀŠANA ĪRIJĀ

Svinēsīsim valsts svētkus UN SUMINĀSIM PĀRUS kas šogad svin 10,15,20,25,30,35 ... kāzu jubilejas

Pieteikumus aicinām sūtīt uz e-pastu dina.bergholca@inbox.lv līdz 31.08.2019.

Vairāk informācijas: Dina 0892353932 Linda 0879091689

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Latvijā darbu uzsācis
ASV vēstnieks Latvijā
Džons Leslijs Kārvails

Kārvails Rīgā ieradās 1. novembrī. Vēstnieka pienākumus viņš oficiāli sāka pildīt pēc akreditācijas pie Latvijas prezidenta Egila Levita 5. novembrī.

4. novembrī Ārlietu ministrijas (ĀM) valsts sekretārs Andris Pelšs tikās ar Kārvailu (*attēlā*), kurš bija ieradies akreditācijas vizītē. Sarunā Pelšs augstu novērtēja Latvijas un ASV attiecību stratēģisko raksturu.

“ASV sniegtais atbalsts ir būtiski ietekmējis Latvijas aizsardzības spēju celšanu. Latvija ir ieinteresētā turpmākā sadarbības veicināšanā ar ASV drošības un aizsardzības jomā,” sacīja Pelšs.

ASV prezidents Donalds Tramps Džonu Kārvailu vēstnieka darbam Latvijā nominēja 2019. gada 8. maijā. ASV Senāts viņu šim amatam apstiprināja 26. septembrī, un zvērestu Valsts departamentā Kārvails nodeva 28. oktobrī. Nozīmētais vēstnieks Kārvails ir ASV ārlietu dienesta Karjeras diplomāts un līdz apstiprināšanai jaunajā amatā bija ASV Valsts departamenta Personāla plānošanas un attīstības biroja direktora vietnieks. Pirms tam Kārvails ir bijis ASV vēstnieka vietnieks ASV vēstniecībā Nepālā no 2013. līdz 2016. gadam, kā arī bijis ekonomisko attiecību padomnieks ASV vēstniecībā Itālijā. Kārvails ir ieņemis ASV vēstnieka vietnieka amatu Brunejā, kā arī ir strādājis diplomātiskajā dienestā dažādos amatos ASV vēstniecībās Bagdādē, Otavā, Belfāstā, Kito, Kualalumpurā un Limā. Nozīmētais vēstnieks bakalaura gradu ieguva Vūsteras kolledžā, bet maģistra gradu – Starptautiskajās attiecībās Džona Hopkina universitātē. Kārvails runā italiešu un spāņu valodā. Nozīmētajam vēstniekam Kārvailam un viņa sievai Karīnai Hausčaildai ir divas meitas.

“Esmu pagodināts par iespēju būt par ASV vēstnieku Latvijā un savā darbā balstīties uz mūsu divpusējo attiecību stingro pamatu. Es ceru uz sadarbību ar Latvijas valdību, kā arī ļoti vēlos satikt Latvijas cilvēkus, apceļojot šo skaisto valsti,” sacīja Kārvails.

Piedāvās jaunas idejas attīstībai

Darbu Latvijas Nacionālās operas un baleta (LNOB) valdes priekšsēža amatā 5. novembrī sāka Egils Siliņš.

Siliņš vadības grožus pārņēma no Zigmara Liepiņa, kurš operas vadībā bija iepriekšējos sešus gadus. Operdziedātājs ar 30 gadu pieredzi un direktora vietnieks mākslinieku aģentūrā Spānijā, Siliņš atzinīgi vērtē iepriekšējās vadības laikā sakārtoto operas finanču stāvokli, bet ir apņēmības pilns

piedāvāt jaunas idejas opernama attīstībai. “Pirmām kārtām tā ir liela atbildības sajūta,” savas pirmās darba dienas priekšvakarā saka Siliņš, ieradies uz sarunu Latvijas Radio, “mūsu opera ir teātris ar lielām tradīcijām. Es katrā ziņā centīšos ne tikai turpināt šīs tradīcijas, bet iedvest arī pozitīvas jaunas vēsmas. Mans galvenais rūpju objekts ir paaugstināt māksliniecisko kvalitāti.”

Saeima konceptuāli atbalsta
2020. gada budžetu

Saeima 30. oktobrī ārkārtas sēdē pirmajā lasījumā atbalstīja valsts budžeta projektu 2020. gadam. Par likumprojektu nobalsoja 60 deputāti, savukārt 34 parlamentārieši balsoja pret.

Nākamā gada budžetu koalīcijas partneri vērtēja kā labu, bet ne ideālu. Ministru prezidents to salīdzināja ar vienu soli pretim Ziemeļvalstu labklājībai. Opozīcijas partijas savā retorikā bija ievērojami kritiskākas, budžetu dēvējot gan par vilšanos, gan liekulību, gan izmantojot citus epitetus un alegorijas.

Par Jūras spēku komandieri
kļūst Kaspars Zelčs

2. novembrī Liepājā svinīgā ceremonijā Jūras spēku komandiera amatā stājās jūras kapteinis Kaspars Zelčs, nomainot līdzšinējo komandieri, flotiles admirāli Ingu Vizuli. Svinīgajā Jūras spēku komandiera maiņas ceremonijā piedalījās Aizsardzības ministrijas parlamentārais sekretārs Mārtiņš Staķis, Nacionālā bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Leonīds Kalniņš, bruņoto spēku rēģulāro spēku vienību komandieri, aicinātie viesi un kaņavīri.

Jūras kapteinis Kaspars Zelčs dienestu bruņotajos spēkos sācis 1993. gadā, uzsākot studijas Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā. Dienesta laikā ir bijis mīnu tralera M-01 “Viesturs” navigācijas virsnieka amatā, patruļkuģa P-04 “Bulta” komandiera palīga un vēlāk arī kuģa komandiera amatā.

Rosina Lāčplēšu dienu noteikt
par brīvdienu, atsakoties no
brīvdienas 1. maijā

Politiskais spēks Nacionālā apvienība Saeimas Prezidijam iesniedzis likumprojektu, kurā izteikts priekšlikums Lāčplēšu dienu iekļaut svētku dienu sarakstā, attiecīgi to izslēdzot no atceres un atzīmējamo dienu saraksta. Nacionālās apvienības ieskatā 11. novembra nozīme kopš 1990. gada ir paplašinājusies, kļūstot par svētkiem, kurus piemin ne vien Lāčplēšu Kaļa ordeņa kavalierus un kaļa invalīdus, bet visus Latvijas brīvības cīnītājus. Paskaidrojuma rakstā norādīts, ka 11. novembris ir saistīts ar virkni tradicionālu pasākumu – gan oficiālu, gan arī tādu, kas notiek pēc sabiedrības grupu un organizāciju iniciatīvas. Tāpēc Lāčplēšu dienas noteikšana par svētku dienu dotu iespēju tajos piedalīties arī tiem, kuriem tā parasti ir darba vai mācību diena. Vienlaikus partija rosina no svētku dienu saraksta svītrot 1. maiju – Darba svētkus un Latvijas Republikas Satversmes sasaukšanas dienu. Šo dienu nacionālā apvienība rosina iekļaut atceres un atzīmējamo dienu lokā.

Latvijas Pasts izdod pastmarku
Garlība Merķeļa 250. jubilejā

Latvijas Pasts izdod jaunu pastmarku un aploksnī, godinot vienu no spilgtākajiem apgaismības ideju pārstāvjiem Baltijā Garlību Helvīgu Merķeli viņa 250. jubilejā.

Jaunā pastmarka izdota 100 000 eksemplāru tirāžā, un tās nominālvērtība ir 1,42 eiro, kas atbilst ierakstītas A klases vēstules nosūtīšanas izmaksām Eiropas Savienības teritorijā. Līdz ar pastmarku izdota arī speciāla aploksne 1000 eksemplāru tirāžā. Filatēlijas izdevumu dizaina autore ir māksliniece Lilija Dinere. Pastmarkas un aploksnis vizuālajā noformējumā māksliniece izmantojusi Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas Misiņa bibliotēkas materiālus – Merķeļa pazīstamākajā darbā “Latvieši, sevišķi vidzemnieki, filozofiskā gadu simteņa beigās” (1796), “Vidzemes senatne” (1798–1799), “Vanems Imanta” (1802), “Brīvie latvieši un igauņi” (1820) un grāmatas “Latvieši” latviešu valodas tulkojumā (1905) izmantotās ilustrācijas. Pastmarkas pirmās dienas zīmogošana notika tieši Merķeļa dzimšanas dienā 2019. gada 1. novembrī Rīgas Latviešu biedrības namā Merķeļa ielā 13.

G. H. Merķelis (1769–1850) ir Baltijas vācu rakstnieks, publicists un viens no spilgtākajiem apgaismības ideju pārstāvjiem Baltijā. Merķeļa darbs būtiski veicināja dzimtbūšanas atcelšanu Latvijā, bet paustie uzskati ietekmēja latviešu sabiedriskās domas un literatūras attīstību 19. un 20. gadsimtā.

SPILGTS CITĀTS

Kad politiķis ir
kārtīgs baznīcēns

Komponists **Richards Dubra** drīz klausītāju vērtējumam nodos savu Suitu sāgu. Žurnālā *Sestdiena* viņš dalās pārdomās arī par politikas attiecībām ar baznīcu un sistēmu, kas nereti visvairāk traucē tieši vitalīgākajiem. Mūsu lasītāju ieska tam nelieli fragmenti no intervijas.

Raksta autore **Inese Lūsiņa** komponistam jautāja, ko viņš domā par baznīcas un politikas attiecībām tagad Latvijā. Par to, ka no kanceles tiek agitēts par vai pret konkrētiem politiskajiem spēkiem.

Tam, ka tā būtu darīts, es nepiekritu. Nekad neesmu dzirdējis, ka kāds teiktu: balsojiet par to vai citu partiju. Tās ir politiku izdomas, kas tiek pasvīestas preseī, jo sensācija vienmēr ir derīga. Ir bijuši aicinājumi, ka viss rūpīgi jāpārdomā un jābalso saskaņā ar sirdsapziņu un cilvēcību saskaņā ar iespējām palīdzēt mazturīgajiem un tamlīdzīgi.

Bet politiķi veido savu publisko tēlu, izmantojot baznīcu.

No politiku vides laikam zinu tikai vienu cilvēku, kurš tiešām nemeļo par savām attiecībām ar ticību un baznīcu. Piedošānu, tas ir Jānis Bordāns. Viņš jau gadu gadiem nāk uz Marijas Magdalēnas baznīcu. Viņš tur nāca jau tad, kad vēl nebija zināms kā politiķis, ir pazemīgs baznīcēns, sež pavisam maliņā. Kad cilvēku pilnā baznīcā es viņu piefiksēju jau kā politiķi, kurā seja ir avīzēs, pirmajā mirklī es arī nodomāju: nu redz, vēlēšanas nāk, jāpazīmējas. Taču nē – viņš katru svētdienu ir sastopams Magdalēnas baznīcā. Arī tāpēc es ticu tam, ka viņš grib izdarīt kaut ko labu, tikai tas daudziem traucē.

NBS saņem laivas speciālo
operāciju veikšanai

1. novembrī Nacionālie bruņotie spēki (NBS) prezentējuši saņemtās RHIB tipa laivas.

“Speciālo operāciju veikšanai šādas laivas ir neaizvietošanas. Ar šo jauno ekipējumu reģionā noteikti izvirzāties līderībā. Laivas ir efektīvas, modernas un tās mūsu bruņotajiem spēkiem bija vajadzīgas. Līdz ar to mūsu valsts ir daudz drošāka. Ja mums ir jādomā par hipotētiskiem krīzes gadījumiem, tad taktisko operāciju veikšanai tas ir neaizstājams ekipējums,” uzsveris aizsardzības ministrs Atis Pabriks (AP). Pabriks norādījis, ka jaunais ekipējums ir arī ieguvums NATO kolektīvajā aizsardzībā, kā arī būtiski palielina Latvijas lomu starptautiskajās operācijās.

Latvija iekļauj “melnajā sarakstā”
Krievijas mūziķi Ļepsu

Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, pamatojoties uz valsts drošības iestādes izvērtējumu, aizliedzis Latvijā ieeļot Krievijas mūziķim Grigorijam Ļepsam jeb istajā vārdā Grigorijam Lepsveridzem, liecina ministra ieraksts sociālajā tīklā *Facebook*.

Pērn maijā pazīstamo Krievijas dziedātāju, pamatojoties uz aizdomām par viņa sakariem ar noziedzīgo pasauli, “melnajā sarakstā” iekļāvis arī Lietuvu. “Mums likās, ka tas, ko viņam inkriminē ASV, ir pietiekams iemesls, lai viņš būtu arī mūsu sarakstos,” norādījis ministra vietnieks Darjus Skusevičs.

Dzīvesvietu Lielbritānijā
reģistrējuši 57 600
Latvijas pilsoņi

Dzīvesvietu Lielbritānijā reģistrējuši 57 600 Latvijas pilsoņi, aģentūru LETA informēja Ārlietu ministrijas (ĀM) preses sekretārs Jānis Beķeris. Neskatoties uz to, ka Eiropadome pieņēmusi lēmumu pagarināt *Breksita* termiņu līdz 2020. gada 31. janvārim, ĀM aicina Latvijas pilsoņus Lielbritānijā reģistrēt pastāvīgo dzīvesvietu minētās valsts Iekšlietu ministrijas tīmekļa vietnē. “Neatkarīgi no pašreizējās notikumu attīstības, Latvijas pilsoņu reģistrēšanās pastāvīgajam un pagaidu statusam joprojām ir viens no svarīgākajiem jautājumiem, tāpēc mēs turpinām aicināt tautiešus aktīvi reģistrēties,” sacīja Beķeris. ĀM rīcībā ir dati par tautiešu reģistrēšanās aktivitāti līdz 30. septembrim. Jaunā informācija par reģistrēšanās aktivitāti oktobrī gaidāma novembra sākumā, pastāstīja Beķeris. Reģistrācija ir nepieciešama, jo tas juridiski pierādīs Latvijas pilsoņu tiesības uzturēties Lielbritānijā, kā arī nodrošinās to, ka turpmāk viņi varēs saņemt visas tiesības un garantijas, dzīvojot un strādājot šajā valstī.

Pasniegta
Aleksandra Čaka balvas

26. oktobrī, dienu pirms dzimnieka Aleksandra Čaka 110. dzimšanas dienas, sesto reizi tika pasniegtas Aleksandra Čaka balvas. (Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Latvijas Nacionālā bibliotēka lepojas, ka šogad balvu saņēma LNB darbiniece Māra Izvestnija par bibliografiju "Aleksandrs Čāks".

Galveno balvu saņem lietuviešu vēsturiskā drāma "Nova Lituania"

Rīgas Starptautiskā kino festivāla pilnmetrāžas filmu konkursa galveno balvu par vēsturisko drāmu "Nova Lituania" saņēmis lietuviešu režisors Karolis Kaupinis (attēlā).

Starptautiskā žūrija savu lēmumu galveno balvu piešķirt melnbaltajam darbam "Nova Lituania" pamatoja ar to, ka tā ir humānistiska un smalki veidota spēlfilmas debija, kas pārsteidza gan ar savu briedumu, gan ar aktuālo un tīrīgo politisko vēstījumu.

Alvja Hermana vēstule

"Nupat izrādījies, ka esmu vienīgais Latvijā palikušais pārstāvis izmirstošai profesijai, kuŗa saucās – teātra mākslinieciskais vadītājs. Un, ja kādam interesē vienuļā dinozaura viedoklis par šo temu, tad, lūk, – te viņš būs," atklātā vēstulē, kas publicēta teātra mājaslapā, raksta Jaunā Rīgas teātra (JRT) galvenais režisors Alvis Hermanis. (Vēstule rakstīta sakārā ar notikumiem Dailes teātrī – Red.)

Alvis Hermanis

Teātra vēsturē (arī Latvijā) redzams, ka ražīgākie periodi pieredzēti tajos laikos, kad priekšgalā bijis stiprs mākslinieciskais vadītājs ar stipru viziju. Smilģis Dailē, Šapiro – Jaunatnes teātrī, Krodgers – Liepājā, Jaunušans – Drāmā. Tikai tāda vizija jeb koncepts spēj teātrim iedot savu unikālu un neatkārtojamo seju. Tikai mākslinieciskais vadītājs kā režisors spēj mērķtiecīgi izveidot un attīstīt aktieru izaugsmi un veidot to karjeras. Spožākie un izcilākie aktieri ir radušies tikai un vienīgi tajos teātros, kur viņi uzauguši vadītāja dotās estētiskās koncepcijas ietvaros. Un, protams, tas vienmēr notiek abpusēji. Kāpēc mēs atceramies Smilģa aktierus, Jaunušana aktierus? Kāpēc no 15 JRT trupas aktieriem 10 ir atrodami nupat izdotajā grāmatā "100 visu laiku labākie latviešu aktieri"?

Izcilības balva kultūrā sestajā gadā

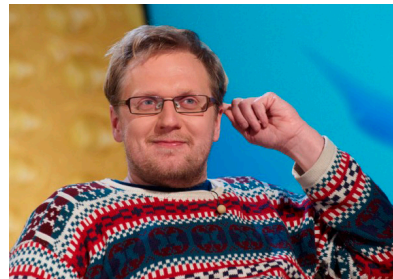
Kultūras ministrijas (KM) aicinājumam izvirzīt pretendentes Iz-

cilības balvai kultūrā atsaukušies 24 pieteicēji. Pretendenti šogad pārstāv mūziku, teātri, vizuālo mākslu, dizainu, deju, kino un kultūras mantojumu.

Kandidātu pieteikumus iesūtījušas KM pārraudzībā esošās institūcijas, nozaru konsultatīvās padomes un nevalsts organizācijas. Iesniegtos pieteikumus, atbilstoši apbalvojuma nolikumā noteiktajam, izvērtē Latvijas Nacionālā kultūras padome, izvēloties trīs kandidātus, kuŗus iesniegs apstiprināšanai kultūras ministram. Sabiedrībai apbalvojuma ieguvēju vārdi tiks atklāti Izcilības balvas kultūrā pasniegšanas ceremonijā š. g. 28. novembrī.

Igauņu dzejnieks un pinks Contra

Lai arī Contra (īstajā vārdā Margus Konnula) Latvijā ir dzīvojis tikai periodiski, viņš ir pa īstam savējais. Dzejodams latviski, viņš mūsu literatūrā ienes svaigu ironijas devu, saprot Veidenbaumu, uzrakstījis grāmatas "Mana Latvija" un "Tik grūti būt latvietim". Un tā vajadzības izteiksmes nesaprasana patiesībā ir brīvmāksliniekam piederīga.

Igauņu dzejnieks un pinks Contra

Contra ir pieradis, ka no viņa gaida jokus, un, tiekoties ar auditoriju, šķiet, vienmēr ir sevi uzskāņojis uz šīs nots. Viņš īpaši sevi necenzē un ir licis novīst daža laba skolotāja ausīm, bet bērni viņu mīl, raksta vēstules, kuŗās stāsta, ka nav zinājuši, ka dzeja var būt arī tāda – humorīga. Savos darbos viņš piemin Paulu, Kauperu, Lāčplēsi, lībiešus un sasveicinās ar saucieniem: "Verpakovskis!" Contra neslēpj savas saspīlētas attiecības ar latviešu gramatiku, uzrakstot dzejoli "Priedēkli ir pretekļi" un šķendējoties par nejdzīgi daudzajiem komatiem.

Jānis Blanks saņem Bratislavas ilustrāciju biennāles "Zelta ābolu"

25. oktobra vakarā Slovaķijas galvaspilsētas Bratislavas Nacionālajā teātrī pirmo reizi latviešu mākslinieks saņēma vienu no nozīmīgākajām ilustrātoru balvām pasaulē – Bratislavas ilustrāciju biennāles (BIB) "Zelta ābolu".

Ilustrātorus Jānis Blanks prestižo balvu ieguvis par Artura Gobas dzejoļa "Zemes vēzis" ilustrācijām ("Liels un mazs", 2017). Viņš tika vērtēts milzīgā konkurencē – pavisam šogad piedalījās 416 mākslinieki no 47 valstīm ar 3056 ilustrācijām. Apjomīgajai izstādei ierādīta cieņpilna vieta – monumentālā Bratislavas pils Donavas upes krastā. Uzvarētājus izraudzījās starptautiska žūrija, kuŗas darbā šogad piedalījās LMA profesors Aleksejs Naumovs. Bratislavas

ilustrāciju biennāle (BIB) ir viena no vecākajām un prestižākajām bērnu grāmatu ilustrātoru starptautiskajām skatēm. Pirmoreiz tā notika 1967. gadā.

Atzīmē gleznotāja Jāņa Brinkmaņa 110 gadu jubileju

Kultūras pili "Ziemeļblāzma" no 1. novembra līdz 30. novembrim tiks rīkota gleznotāja Jāņa Brinkmaņa 110 gadu jubilejas piemiņas izstāde. Latvijas Mākslas akadēmija šogad svin simtgadi, un tās beidzēju vidū ir daudz izcilu mākslinieku, kuŗu vārdi ir mazāk zināmi dažādu iemeslu dēļ. Viens no viņiem ir arī Brinkmanis – latviešu gleznotājs, kuŗš glezvoja eļļas tehnikā, ievērojot latviešu vecmeistaru izcilākās mākslas tradīcijas.

Dziesmu rīts "Tu dziesmiņu daudz zināji" Siguldā

31. oktobris ir folklorista, rakstnieka un publicista, jaunlatviešu kustības aktīva dalībnieka – Krišjāņa Barona – dzimšanas diena. Turaidas mūzejrezervāts 31. oktobrī aicināja ikvienu uz dziesmu rītu "Tu dziesmiņu daudz zināji" laukumā pie Krišjāņa Barona pieminekļa Siguldā, godinot Dainu tēvu, šo dienu iesākt skandējot tautasdziesmas.

Dziesmu rīti Dainu tēva dzimšanas dienā Siguldā kļuvuši par tradīciju, kuŗā satiekas visas paaudzes, dziedot un runājot tautasdziesmas un atgādinot dainās ierakstītās vērtības.

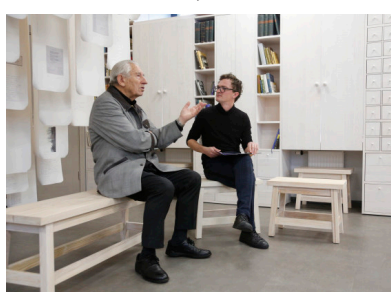
Valodnieki pierāda, ka Valoda – tas ir interesanti

24. oktobrī Rīgā, radošajā telpā "Birojnīca", notika kārtējais pasākums ciklā "Valodu vakari" – "Par valodu – tas ir interesanti", kuŗu rīkoja Latviešu valodas aģentūra. Diskusijas viesi bija Liepājas universitātes profesore, daudz mācību grāmatu autore Diāna Laiveņiece un Liepājas Valsts 1. ģimnazijas latviešu valodas un literatūras skolotājs Normunds Dzintars. Sarunas centrā šoreiz valodas mācīšanās un mācīšana, vienā vārdā – metodika.

Durvis ver Imanta Ziedoņa bibliotēka

Bibliotēku nozarei svētku diena, jo Latvijas bibliotēkām piepulcējusies jauna, vismazākā – Imanta Ziedoņa bibliotēka Rīgā, Sporta ielas 2. kvartālā. Tur apkopotas vairāk nekā 200 grāmatas ar Imanta Ziedoņa darbiem, atvesta daļa no dzejnieka grāmatu skapja, viņa līdzgaitnieku darbi, kā arī uzbūvēts interaktīvs "Atklājumu skapis" un plānotas izglītojošas nodarbes par Kultūras kanona tēmām un dzejnieka daiļradi.

Lasītavas mērķis ir veicināt sa-

Publicists Ēriks Hānbergs stāsta par Imanta Ziedoņa bibliotēku

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

FRANCIJA. 28. oktobrī Latvijas vēstnieks Francijā Imants Lieģis piedalījās konferencē "Maigās varas stratēģijas – kā Velsai sevi projicēt uz pasaules skatuves?" (*Soft Power Strategies – How should Wales project itself on the world stage?*), prezentējot Latvijas skatījumu Kārdifā, Velsā.

ĪRIJA. 28. oktobrī Latvijas vēstniecības Īrijā telpās notika Valsts izglītības satura centra organizēts seminārs Īrijas nedēļas nogaļas skoliņu skolotājiem par aktualitātēm latviešu valodas mācīšanā. Seminārā uzstājās VIŠC Valsts valodas prasmes pārbaudes nodaļas vadītāja Anta Lazareva un metodiķe Renāte Neimane, informējot par diviem tikko izstrādātiem dokumentiem – Diasporas izglītības satura vadlīnijas un Latviešu valodas prasmes līmeņi bērniem 7 – 10 gadiem, 11 – 14 gadiem. Latvijas vēstniecības Īrijā padomniece Edīte Medne informēja skolotājus par Īrijas Izglītības un prasmju ministrijas aģentūras *Languages Connect* sadarbībā ar Latvijas vēstniecību izdoto brošūru latviešu valodā ar aicinājumu apgūt dzimto valodu, lai palīdzētu bērniem saprast un apzināties savu identitāti, radīt drošības sajūtu, kas palīdz gūt panākumus ne vien mācībās, bet arī turpmākajā dzīvē.

KANADA. Latvijas vēstnieks Kanadā Kārlis Eichenbaums tikās ar Kanadas Nacionālās bibliotēkas un arhīvu vadītāju Lesliju Veiru (*Leslie Weir*). Vēstnieks iepazīstināja un nodeva Kanadas Nacionālajai bibliotēkai un arhīvam divas nesen izdotas grāmatas par latviešiem Kanadā: Viestura Zariņa "Latvijas pionieri, sociālisti un bēgļi Manitobā: ilustrēts vēstures apcerējums par latviešiem Manitobā (1895-2018)" (*Latvian Pioneers, Socialists, and Refugees in Manitoba: an Illustrated Journey through the History of Latvians in Manitoba (1895-2018)*) un Ulda Lotes (*Uldis Richard Lotte*) un Karīnas Mieriņas (*Karina Mierins*) enciklopēdisko apkopojumu "Latviešu-kanadiešu mākslinieki un amatnieki" (*Latvian-Canadian Artists and Artisans*), kas ar daudzpusīgu atbalstu 2019. gadā izdoti kā veltījums Latvijas Republikas valstiskuma Simtgadei.

SPĀNIJA. 25. oktobrī vēstniece Argita Daudze apmeklēja Spānijas dienvidu reģiona Andalūzijas pilsētu Granadu, lai tiktos ar amatpersonām un piedalītos Latvijas un Granadas universitāšu sarīkojumā, kas veltīts Latvijas un Spānijas kultūras sakariem – "Latvija Granadā un Granada Latvijā".

BALTKRIEVIJA. 1. novembrī vēstnieks Einars Semanis tikās ar Baltkrievijas Republikas Nacionālās sapulces Republikas padomes priekšsēdi Michailu Mjasņikoviču. Tikšanās laikā tika pārrunāts plašs divpusējo attiecību jautājumu spektrs, tai skaitā aktīvais politiskais dialogs, ekonomiskā sadarbība, kultūras un izglītības saites, kā arī Baltkrievijas attiecības ar Eiropas Savienību (ES) un NATO. Augstu tika novērtēta Latvijas un Baltkrievijas starpvaldību komisijas ekonomiskās, zinātniskās un tehniskās sadarbības jautājumos nozīme, kā arī īpaši tika izcelta gatavošanās kopīgi plānotajam Pasaules čempionātam hokejā. Sarunu biedri pozitīvi atzīmēja aktīvo parlamentāro sadarbību starp Latvijas un Baltkrievijas parlamentiem.

biedrībā izpratni par Latvijas kultūras kanona vērtībām, valodu un literatūru. Bibliotēkas atklāšanā rakstnieks un publicists Ēriks Hānbergs atminas Imantu Ziedoni: "Imants, kad ieradāties lauku sētā, kāds viņa skatiens bija uz grāmatu plauktiem. Kā zemnieks pārlūko rudzu laukus, cik no vārpām būs iekūlums, tā Imants uzreiz juta, kas būs par cilvēkiem pēc grāmatām. Šodien, skatoties uz bibliotēkas grāmatu atlasī – Imanta Ziedoņa un viņa laikabiedru –, uzreiz var spriest par personību sakoncentrējumā kopā."

Dzejnieks un tulkotājs

Juris Kronbergs Dienvidkorejā

No 18. līdz 21. oktobrim Korejā viesojās dzejnieks un tulkotājs Juris Kronbergs, kuŗš ar plašu programmu priecēja gan mazos lasītājus, gan arī literatūras profesionāļus vairākos literatūras sarīkojumos Seulā un tās apkārtnē, informēja Latvijas vēstniecības Korejas Republikā pārstāvji. Literāro sarīkojumu programma iesākās ar interaktīvu dzejas pēcpusdienu mazajiem lasītājiem Korejas Nacionālajā Bērnu un jauniešu bibliotēkā. Dzejnieks kopā ar bērniem lasīja dzejoļus no savas dzejas grāmatas "Mākoņu grāmata," kas 2018. gada nogalē iznāca arī korejiešu valodā.

Kronbergs tikās arī ar Korejas Ārvalstu studiju universitātes (*Hankuk University of Foreign Studies*) studentiem Jonginas pilsētā, kuŗā uzstājās ar informatīvu lekciju par latviešu literatūru.

Sporta saime dziedās: dibināts olimpiešu koris

Ar ambiciozu mērķi – dalība XXVII Vispārējos latviešu dziesmu svētkos 2023. gadā, ar ko tiks atzīmēta latviešu dziesmu svētku kustības 150 gadu jubileja – dibināts Latvijas olimpiešu koris. Koris didināts 27. septembrī. Olimpiešu korā dibināšanas iniciatori ir olimpieši – Zintis Ekmanis, Ingrida Amantova, Raimonds Bergmanis, diriģente Ilze Dūmiņa un kultūras projektu attīstītājs Andris Feldmanis. Par korā dalībnieku var kļūt jebkuŗa Olimpiskās spēlēs akreditēta persona – sportists, treneris, apkalpojošā personāla un federāciju pārstāvis, mediķis, mediju pārstāvis, brīvprātīgais u. tml. Sākt dziedāt korī var, atnākot uz kora mēģinājumu bez iepriekšējas balss un dzirdes pārbaudēm un nošu pazišanas. Koris regulāri piedalīsies nozīmīgos amatierkoru, sporta un pasaules Olimpiskās kustības sarīkojumos.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS
GORDONS

Laiks svin 70. gadskārtu! Uzdrošinos salīdzināt Helmaru Rudzīti un viņa lolojumu – avīzi “*Laiks* ar Antonu Benjamiņu un viņa lolojumu – avīzi *Jaunākās Ziņas* starpkaŗu Latvijā. Divi milži latviešu preses vēsturē...

1972. gada rudenī kontaktējās ar Bruno Kalniņu Stokholmā, tad Uldis Ģērmanis “saveda” mani ar Helmaru Rudzīti Ņujorkā. Viņa “Grāmatu Draugs” izdeva manu, t. i., Alberta Sābra grāmatu “Lokanums un spīts”, kas radīja plašu atbalsi trimdas sabiedrībā. Sekoja A. Solženicina “Gulags” manā un A. Strautmaņa tulkojumā.

Visu šo laiku sarakstījāmie ar Helmaru Rudzīti, 1977. gadā

Laikā sāka parādīties mana sleja, un 1981. gadā es Ņujorkā beidzot personīgi iepazīnos ar viņu un viņa kundzi Austru. Un pēc tam mūsu sarakste turpinājās līdz pat viņa 90 gadu jubilejai.

Lasītājiem, šķiet, būs interesanti lasīt izvilkumus no Helmaru Rudzīša man adresētām vēstulēm, jo tajā atspoguļotas *Laika* un apgāda “Grāmatu Draugs”, kā tagad mēdz teikt, peripetijas.

1981. g. 9. decembrī (...) Nu gan esmu briesmīgi aizkavējies ar atbildi Jūsu vēstulei. Priekšsvētku laiks pie mums ir visai “bizīgs”, grāmatām liela sezona un tad man arī aktīvi jāiestājas darbā (...) Ar mūsu ārpolitikas rakstītāju nav labi. Jūs jau

viņu sastapāt pie manis. Mācijām viņu pusotra gada, bet nekas laikam neiznāks. Jūs nemaz nevarat iedomāties, cik grūti atrast cilvēkus, kas kaut ko vēl var darīt latviešu valodā. Vecie izmirst, jaunie vai nu negrib, vai arī nevar. Tieši traģisks stāvoklis (...) Un nupat jau jaunais gads ir klāt un beigsies sludinājumu plūdi (...) un “*Laiks*” kļūs atkal interesantāks, sevišķi, ja arī Jūs pieliksiet savu roku.

1985. g. 10. aprīlī (...) Sirsnīgs paldies par atzinīgiem vārdiem manai grāmatai (“Manas dzīves dēkas”. – F. G.) un par uzrādītām kļūdām. Man tiešām vienmēr likās, ka 1. jūlijs (1941. – F. G.) bija svētdiena! Laikam tādēļ, ka tā

bija viena no priecīgākajām, varbūt pat priecīgākā manā mūžā. Vienalga, kas nāca pēc tam. Bet tajā dienā jutos kā uz nāvi notiesātais, kas apžēlots un izlaists no cietuma. Cik ilgi tad būtu vēl varējis, slapstīties (...) Tā ir, kad visi daudzie gadi pēc tam ir dāvināti gadi. Bet par to dienu man vajadzēja paskatīties kādā vecā kalendārī. Grāmatu uzrakstīju ātri, baidīdamies, ka drīz nebūs vairs cilvēku, kam manas atmiņas interesētu. Jaunie tās nelasīs. Tagad daudzi raksta un prasa pēc “vēl”. Ko nu.

1985. g. 4. augustā (...) Liels šoks man bija Kārļa Rabāca pēkšņā nāve. Vēl sestdien bijām kopā un

svinējām manu dzimšanas dienu. Viņš bija sevišķi labā garastāvoklī un nekas neliecināja, ka jau pirmdienas vakarā viņš vairs nebūs starp mums. Vairāk kā trīsdesmit gadus strādājām kopā un bijām kļuvuši labi draugi. Viņa aiziešana arī liels zaudējums redakcijai. Kas tagad lai aizstāj, ja Strautmaņa kungs saslimst vai iet atvaļinājumā? Šo jautājumu grūti atrisināt.

1993. g. 24. augustā (...) Pateicos par Jūsu sveicinājumu manā deviņdesmitajā gadskārtā (...) Jā, ilgi gadiņi nodzīvoti šai pasaulē, par ko jāpateicas Dievam (...) “*Laiks*” jau iznāks, bet dīst, kā rakstītāju, tā arī lasītāju saime. Tas jau neizbēgami.

KĀRLIS
STREIPS

Esmu 1960. gada *eksemplārs*. Kad piedzimu Čikāgā, mani vecāki irēja dzīvoklī. Pēc pāris gadiem pieteicās māsa, un mēs pārcēlāmies uz māju, ko senči nopirka priekšpilsētā *Morton Grove*. Tur es uzaugu. Mājās allaž sarunas ritēja latviešu valodā, un tikai latviešu valodā. Arī draugi man lielākoties bija latvieši no tautas dejām, sestdienas skolas, skautu grupas u.tml. Lasīju Jāņa Širmaņa grāmatas par Kriksi trimdā. Lasīju par Annas Brigaderes Anneli, lasīju Jāņa Jaunsudrabiņa Balto grāmatu un Zaļo grāmatu. Ar lielu aizrautību, būdams pusaudzis, izbaudīju Aleksandra Grīna romānus par viduslaikiem. Un divas reizes nedēļā mājās pienāca latviešu laikraksts *Laiks*. Par to, ka 8. novembrī avīzes 70. jubileja, šajā laikraksta numurā rakstīts papildinam. No savas puses vairāk gribu pievērsties tam, ko *Laiks* ir nozīmējis manā dzīvē.

Sākot ar to, – godīgi jāatzīst – man kā pusaudzim *Laikā* bija divas interesantas sadaļas. Pirmkārt, lasītāju vēstules, jo tur bieži vien mēdza “pulcēties”, kā lai to pasaka, tādi īgnāki un kašķīgāki lasītāji. No bērnības man ir patīcis diskutēt un debatēt. Konkrēti atceros *Laikam* uzrakstījis vēstuli par to, vai ir pareizi vai nepareizi boikotēt Olimpiskās spēles Maskavā pēc PSRS invāzijas Afganistānā. Neatceros vairs, kurā pusē nostājos, jo tas pilnīgi noteikti bija koks ar diviem galiem, taču *Laika* sarunā piedalījos arī es. Otrs, ko vienmēr aplūkoju, bija sēru sludinājumi. Ļoti reti gadījās lasīt par kādu, kuŗu personīgi pazinu, vairāk tā bija tāda apcerīga pārdomāšana par faktu, ka dzīve nav nebeidzama. Ja aizgājējam bija 89 gadi, varēju atviegloti nopūsties, ka man ir tikai 15. Un tikpat godīgi atzīstu, ka informācija par

to, kā Pokipsijas dāmu komiteja pagājušajā nedēļā klāja galdu kādā sarīkojumā, man nebija saistoša nemaz. Starp citu, atceroties, ka dāmu komitejas teju neizbēgami bojāja sviestmaizes ar vārītu olu, uz tās uzliekot ķilavas gabaliņu, kas man negaršoja nemaz.

Jāatzīst arī, ka esmu aizmirsis, kad sāku rakstīt komentārus *Laikam* un *Brīvajai Latvijai*. Skaidri atceros, ka mani par to uzrunāja *Laika* galvenā redaktore Ligita Kovtuna. Ja atmiņa neviļ, sākumā es komentārus rakstīju reizi divās nedēļās. Patlaban rakstu trīs nedēļas, kolleģa Sallija Benfelde raksta ceturtajā nedēļā. *Laika* gaitā esmu rakstījis par daudz ko, un ir tikai divas temas, par kuŗām man īsti nav atļauts rakstīt. Pirmkārt, par pārliecību, ka 10, 20 un 30 gadus pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas Latvijas valstij ir tiesības noteikt, kas ir pareiza un kas – nepareiza latviešu valoda. Piemēram, vārdus *tehnika* un *politika* *Laika* laipnā korektore allaž nomainīs uz *tehnika* un *politika*. Vārdu *tehnika* mēs neizrunājam ar dzirdamu *c* burtu. Tas ir anahronisms no vācu valodas, un manā uzverē nav absolūti nekāda iemesla, kāpēc 21. gadsimtā tas būtu saglabājams. Un, otrkārt, man jābūt ļoti uzmanīgam, kad rakstu par pašreizējo ASV prezidentu, jo, cik var spriest (un, lai arī cik tas man šķiet neticami), Amerikā joprojām ir tautieši, kuri (*kuŗi*) viņā joprojām saskata kaut ko pozitīvu. Bet nekas, ir arī citas lietas, par ko rakstīt.

Būtībā *Laika* 70. jubileja ir viens istens brīnums. Mūsdienu elektronikas un datoru laikmetā daudzviet pasaulē fiziski, uz papīra drukāti laikraksti ir kļuvuši arvien retāk un retāk sastopami. Arī manus komentārus cilvēki var atrast mājaslapā *Brivalatvija.lv*.

Karikatūrista Zemgusa Zaharāna draudzīgs šaržs

Šajā ziņā esmu tradicionālists. Allaž esmu teicis, ka ceru, ka mani iecienītie laikraksti un žurnāli pēdējoreiz iznāks tajā rītā, kad vakar būšu aizgājis Mūžībā (Latvijas latviešu valodā mēs mūžībā aizejam ar mazo burtu).

Šā numurā 1. lappusē lasām Valsts prezidenta Egila Levita apsveikumu, kā arī ziņu par faktu, ka jubilejai par godu Apvienotā Amerikas baltiešu nacionālā komiteja (JBANC) *Laikam* ir piešķirusi savu gada balvu, un

abos gadījumos sveiciens ir pagalam pelnīts.

Latviešu valoda nav maza valoda, ja salīdzinām to, piemēram, ar lībiešu valodu. Taču tā arī nav liela valoda, un svētīgs ir ikviens cilvēks, kuŗš palīdz to uzturēt izglītības, literatūras un arī žurnālistikas kontekstā. Turpināšu rakstīt komentārus *Laikam*. Un ļoti ceru, ka šādu komentāru varēšu rakstīt pēc desmit, divdesmit un trīsdesmit gadiem, kad *Laiks* varēs svinēt

savu simtgadi. Paldies Helmaru Rudzītim par drosmīgo lēmumu 1949. gadā uzsākt laikraksta izdošanu laikā, kad jaunie trimdinieki Amerikā vēl tikai taustījās un meklēja savas dzīves turpinājumu! Un paldies vislielākais *Laika* izdevējam Dacei Rudzītei un redaktorei (un manai labai draudzenei) Ligītai par uzticību! Dievs, svētī *Laiku*! Dievs, svētī Latviju!

PĀRDOMAS PAR JUBILEJU

GUNDEGA SAULĪTE

Koris, kas jau kopš pašas dibināšanas 1969. gadā nes rainiski izaicinošo nosaukumu "Ave Sol", šogad svin 50 gadu jubileju. Zīmīgais datums gan apritēja šī gada janvārī, taču svētku kulminācija piedzīvota nupat, 2. novembra vakarā Latvijas Universitātes Lielajā aulā. Līdz pēdējai iespējai piepildītā zāle bija pulcējusi kopā korpmūzikas cienītājus, komponistus, diriģentus, iepriekšējo sastāvu dziedātājus.

"Ave Sol" ir leģendārā kordiriģenta Imanta Kokara (1921-2011) radīta mūzikāla vienība, kam gadu gaitā Latvijas mūzikas kultūrā bijusi īpaša vieta. Koris radīts, sekojot idejai par novatorisku attieksmi pret dziedāšanu, skaņas un skatuves kultūru, tas jau kopš Kokaru laikiem (Imanta dvīņubrālis Gido arī līdzdarbojās korā izveidē un attīstīšanā) ir bijis nemītīgs komponistu jaunrades rosinātājs un jauno opusu atskaņotājs. Korā mākslinieki visos laikos bijuši augsti profesionāli korzdiedātāji un kordiriģenti, viņu vidū arī populāri operas un kamerdziedoņi.

Tagad vērienīgajā jubilejas koncertā klausītāju priekšā stājas pašreizējais dziedātāju sastāvs – jauni, spirti un skaistu balsu īpašnieki, daudzi no viņiem atsevišķos priekšnesumos dziedāja arī solo partijās. No 2000. gada par korā vadītāju un galveno diriģentu kļuva Imanta Kokara dēls Uldis Kokars, 2008. gadā viņam pievienojās Mārtiņš Klišāns, bet kopš 2013. gada "Ave Sol" mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents ir Andris Veismanis. Līdzās viņam ar kori strādā arī viņa audzēknis, apdāvinātais jaunākās paaudzes diriģents Jurgis Čabulis. Svētku kulminācijas vakarā korā priekšā stājas arī Mārtiņš Klišāns, savukārt Veismanis ar Čabuli viens otru nomainīja ne tikai diriģenta pozīcijā, bet arī dziedātāju rindās.

Ar korā "Ave Sol" vārdu saistās daudz nozīmīgu brīžu visā mūsu mūzikas dzīvē. Neskaitāmas uzvaras starptautiskos korzdiedāšanas konkursos; pirmais ārzemju brauciens notiek vēl padomju iekārtas stagnācijas posmā, 1974. gadā tas ved uz slaveno *Areco* konkursu Itālijā. Mājās tiek pārvestas godalgas par IV vietu oriģināldarbu konkursā un I vieta tautas mūzikas kategorijā. Seko piedalīšanās konkursos un vieskoncerti Zviedrijā, Filipīnās, Spānijā, Ungārijā, Austrijā. Un kur tad vēl skaistiem nostāstiem un paliekošām atmiņām apvītais pirmais brauciens uz Amerikas Savienotajām Valstīm 1987. gadā! Koris tiek uzņemts un apjūsmots Amerikas tautiešu lokā. Imanta Kokara inspirētais atraisītais priekšnesuma veids neatstāj vienaldzīgus gan tos, kas skaņu mākslā saklusa latvisko gēnu, gan arī citus klausītājus, kas jūsmo par dziedātāju skatuvisko atraisītību un dziedājuma augsto profesionalismu.

Ilguu gadu garumā "Ave Sol" mūzicējis daudzās slavenākajās pasaules koncertzālēs, piemēram, Maskavas konservatorijas Lielajā zālē, Roja Tomsona zālē Toronto, Linkolna centrā Ņujorkā, Svētā

Rīgas kamerkoris "Ave Sol" jubilejas gada virsotnē

Kamerkoris "Ave Sol" kopā ar māksliniecisko vadītāju un galveno diriģentu Andri Veismani

Andris Veismanis kamerkori vada kopš 2013. gada

Marka katedrālē Venēcijā, Ruānas operā Francijā, Singapūras pilsētas zālē, Parīzes Dievmātes katedrālē, Ķelnes un Brēmenes domā Vācijā, Berlīnes filharmonijas kamerzālē u.c. Dziedātāji no Latvijas, lai kur koncertētu, pasaulei nesa vēsti par mūsu tautu, tās mākslu, par valsti, kas tiecas pēc neatkarības un beidzot to atgūt.

Par savdabīgu, ārkārtīgi emocionālu tautas Atmodas vēstnesi kļuva Lūcijas Garūtas kantātes "Dievs, Tava zeme deg!" atskaņojums, uz kuŗu klausītāji Latvijā plūda kā uz svētceļojumu. Imanta Kokara vadībā šis atskaņojums bija kā spirta, līdz šim nepieejama avota malks izslāpušajai tautai. Tāpēc ar lepnumu varam teikt – "Ave Sol" ir pievienojis savu ārtavu mūsu neatkarības centieni uzturēšanā.

Visbeidzot – par pašu jubilejas koncertu. Tā veidotājiem diriģentiem, režisorei Dianai Čivlei un koncerta programmas vadītājiem Lienei Jakovļevai un Orestam Silabriedim bija izdevies mērķtiecīgā un izsvērtā trīs daļu sakārtotumā atklāt korā-jubilāra pašreizējo radošo potenciālu, daudzveidīgās mūzicēšanas iespējas, dažādos stilus. Pārliecināja un pat sajūsmināja korā iespējas vienlīdz dziļi un spēcīgi paust mūzikālo domu kā latviešu komponistu jaundarbus, tā arī klasikas priekšnesumos, tāpat līdz dzidrai skaid-

ribai uzmirdzēt Jāņa Zāliša, Emīla Dārziņa, Jāņa Kalniņa klasiskajās korzdziesmās.

Koncerta pirmajā daļā pēc Alfrēda Kalniņa un Imanta Kokara moto "Ave Sol" skanēja divu jaundarbu pirmatskaņojumi kopā ar Andri Veismaņa vadīto Vidzemes kamerorķestri. Kārļa Lāča un Andra Sējāna kompozīcijas, kuŗās abās piesaukta saule un izmantota Raiņa dzeja, bija uztveramas kā labāko tradīciju turpinājums, jo sadarbība ar mūsdienu komponistiem arvien bijusi viena no "Ave Sol" darbības pamatšķautnēm.

Koncerta otrajā daļā skanēja Henrija Pērsela, Olivjē Mesiāna un Arnolda Šēnberga kompozīcijas. Izcila atšķirīgu mūzikas stilu izpratne īstenojās niansētā, iedvesmotā dziedājumā.

Daļas beigās skanēja Jēkaba Jančevska meditācija 24 balsīm un čellam "When/ Kad" – emocionāli aizkustinošs, izvērsts un patiesi jauneklīgi jūtīgi atskaņots skaņdarbs. Īsta komponista un korā mākslas paraugstunda.

Trešo daļu vainagoja divi momenti. Pirmais – Mārtiņa Brauna dziesmas "Sapnis par Rīgu" izpildījums. Gaišs, pacilājošs, krāsu niansēm bagāts. Dziesma tapusi 2001. gadā svinētajai galvaspilsētas 800 gadu jubilejai, un tā atsauc atmiņā dienas, kad visi dzīvojam ar domu par savu "ideālo Rīgu". Šo kopības apjautu skaņu

rakstā ir ielicis komponists. Bet jubilejas koncertā "Ave Sol" dziedājumā izskanēja vēl kāds apliecinājums – dzīvot un kalpot šim skaistajam, ideālajam sapnim.

Tad uz skatuves tika aicināti visi bijušie korā dalībnieki, lai dziedātu kopā ar esošajiem korīstiem. Lieki teikt, ka piecēlās un uz podestiem devās gandrīz puse zālē sēdošo. Andris Veismanis diriģēja

Lūcijas Garūtas "Mūsu Tēvs debesis" no kantātes "Dievs, Tava zeme deg!". Klusā lūgšana attīstījās līdz varenam tautas spēka apliecinājumam. Pēc klusuma brīža, kam sekoja aplausu vētra, diriģents apliecināja: "Ar tādu kori var kalnus gāzt."

Pašās beigās skanēja Jāzepa Vītola "Gaismas pils", lieki piebilst, ka līdzīgi korīstiem dziedāja visa zāle.

Svētku koncerts MANAI TAUTAI

Svētku koncertā "Manai tautai" uz vienas skatuves satiksies leģendārie dziedātāji Armands Birkens, Lorijs Cinkuss (Vuda) un Ieva Akuratere – mākslinieki, kuŗi caur savu daiļradi stiprinājuši latviešu pašapziņu un, no jauna iedziedot latviešu tautas dvēselisko uguni, apvienoja visu latviešu tautu.

Koncerta nosaukums radies no Ievas Akurateres dziedātās neoficiālās Dziesmotās atmodas himnas "Manai tautai" (autori – Andris un Brigita Ritmaņi), kuŗa pirmoreiz skanēja tieši pirms trīsdesmit gadiem – 1988. gadā – festivālā "Liepājas dzintars" un pēc tam tautas manifestācijā Mežaparkā.

"Es zināju, ka mēs vēlreiz satiksimies, un tagad zinu, kad tas būs un kur! Man ir patīss prieks, ka varešu atkal koncertēt kopā ar burvīgajām dziedonēm Ievu un Loriju! Koncertos skanēs dziesmas, kuŗas mums ir mīlas un īpašas. Šajā dziesmotajā Latvijas simtgadē mēs daudzajām balsīm pievienosim mūsu balsis, mūsu dziesmas vienotā mīlestībā par Latviju, piedaloties mūsu valsts godināšanā!" atzīst Armands Birkens.

ATMODAS LAIKA SIRSNĪGĀKĀS DZIESMAS

SVĒTKU KONCERTS

MANAI TAUTAI

Lorijs Vuda
Armands Birkens
Ieva Akuratere

BIĻETES "BIĻEŠU PARADĪZES" KASĒS

SARUNA LĀČPLĒŠU DIENAS PRIEKŠVAKARĀ

Kā pildām NATO līguma 3. pantu?

Valsts aizsardzības un patriotisma fonda "Namejs" vadītājs ģenerālleitnants Raimonds Graube intervijā Ligitai Kovtunai

Cik droši Latvija var justies šabriža nedrošajā, mainīgajā un neprognozējamā pasaulē?

Tā kā esam NATO un Eiropas Savienības dalībvalsts, varam apgalvot – varam justies droši. Jā, mums ir sliktais vēstures piemērs ar Molotova-Ribentropa paktu, kad tikām "notirgoti", tā ir vēsturiskā pieredze un pamats domāt pašiem. Taču šobrīd ir cita situācija, jo – nav pamata šaubīties par NATO līguma 5. pantu. Un tomēr – ja mūsu saruna notiktu, piemēram, 2014. gadā, nedēļu pirms Krievija anektēja Krimu, briesmas mūsu drošībai es uzskatītu par gluži neiespējamām. Turklāt tolaik biju valsts Bruņoto spēku komandieris, un man bija piekļuve arī tā sauktajai klasificētai informācijai, un, pat balstoties uz to, man nebija pamata aizdomām, ka kaut kas tāds var notikt. Bet notika, un šis piemērs ir jāpatur prātā. Runājot par NATO vienotību, jā, tas ir šīs alianses fundamentālais princips, bet, kā redzam, pa šo laiku jau ir noticis jauns konflikts, kurā iesaistītas Turcija, Sīrija, Krievija un ASV, Amerikas prezidents ir izvirzījis sankcijas pret NATO dalībvalsti... Tāpēc tagad es īpaši atgādinu vēl arī NATO dalībvalstu līguma 3. pantu, kas darbojas līdztekus ar 5. pantu un kurā teikts: *Lai pēc iespējas efektīvāk izpildītu Līguma mērķus, Puses, katra atsevišķi vai visas kopā, ar ilgstošiem un efektīviem pašu centieniem un savstarpējo palīdzību uzturēs un attīstīs savas individuālās un kopējās spējas pretoties bruņotam uzbrukumam.*

Šo nedrīkst "piemirst" ne Latvijas sabiedrība, ne politiķi, jo – NATO nav radīta, lai aizstāvētu Baltijas valstis. NATO ir jāaizstāvē citai cita dalībvalsts, tātad jāattīsta kā individuālie, tā kopējie spēki.

Nedomāju, ka kāda, pat visagresīvākā puse gribētu izraisīt Trešo pasaules karu, bet no lokāliem konfliktiem un provokācijām mēs neesam pasargāti. Tālab pat aizsardzības jomas retorikā tiek izmantots tāds vienkāršs un labi saprotams salīdzinājums ar ezi – mums jābūt tādiem kā ezis, ar daudz asām adatām pašaizsardzībai.

Cik ass ezis esam mēs paši?

Paliekam ar katru gadu spēcīgāki, un tā jābūt, lai pat pie visliktākajiem scenārijiem spētu būt gatavi pašaizsardzībai, respektīvi, lai īstenotos NATO līguma 5. pants, jāisteno arī 3. pants. Mūsu valsts Bruņoto spēku nodrošinājums ir augstā līmenī, spējas pieaug.

Bet bija tik grūti pārliecināt tautiešus, ka Latvijas valsts pilda savas funkcionālās saistības, proti, 2% no IKP iemaksā NATO budžetā. Pilda taču!

Protams! Turklāt, kā redzam, apspriežot valsts budžetu, šī

aizsardzības pozīcija pat netiek diskutēta – vajag, un viss! Es šajā jautājumā saskatu vēl kādu citu aspektu – vai tas nav "nebeidzamais stāsts" par attieksmi pašiem pret sevi, stāsts par "kalpa filozofiju" – mums lika, tāpēc maksājam. Nu, nē, taču! Mums 2% no iekšzemes kopprodukta tātad ir adekvāts lielums. Turklāt visām valstīm, kas pilda šos "procen-tus", ir savas sociālās problēmas un politiskās programmas, kam

jāņem vērā, ka mūsu lielajiem sabiedrotajiem pašiem jau sen bijušas savas izveidotas armijas, pat Polijā, Slovēnijā, Čehijā un citās Eiropas Austrumu bloka valstīs 1991. gadā bija sava armija, savas kaņaskolas ar mācībaspēkiem, ieročiem, loģistiku utt. Mums nebija nekā, ne struktūras, ne ieroču. Eiropas Austrumu bloka valstu armijas bija ideoloģiski greizi organizētas, bet bija. Mēs bijām "balta lapa". Ja skatā-

Latvijā, savukārt, nostrādāja kombinācija, kur Bruņotos spēkus veidoja gan Barikādēs dzimušie patriotiskie zemessargi, gan PSRS militāro izglītību guvušie virsnieki. Tam pievienojot izglītošanos Rietumu militārajās skolās, dzima mūsu aizsardzības modelis.

Talkā nāca Amerika...

Ne tikai Amerikas, arī Lielbritānijas, Kanadas un citu sabiedroto valstu militārajās mācību

piemēram, Donbasā, mana atbilde – nē, nav! Pati situācija sabiedrībā nav tāda, lai aktivizētu pietiekami lielu nemiernieku skaitu. "Individuālie" ir mūsu valsts drošības dienestu uzmanības lokā, un par tiem nedaudzajiem tiešām nav pamata bažīties.

Ja, savukārt, "piekto kolonnu" uztveram kā ideoloģisku spēku, kas spēj saorganizēties uz kādām protesta akcijām, piemēram, "krievu skolu aizstāvībai" un nav vardarbīgs, tad jāatzīst, ka viņi to spēj organizēt. Tomēr būtiskākais ir mums pašiem neiekrīst šajos melu un dezinformācijas slazdos. Drīzāk jābaidās no tā, lai mēs paši netiktu ietekmēti, un līdz ar to mūsu rīcībaspēja. Piemēram, izvēloties partijas, par kurām balsot kārtējās vēlēšanās. Galvenais, kas man rūp, – lai netiktu grauta pārlicība, ka mēs tiešām esam saimnieki savā zemē, lai netiktu kultivēts mazvērtības komplekss. Galu galā mēs tiešām esam īpaša tauta, kas prata izmantot iespēju atgūt neatkarību, ko mums neviens neuzdāvināja un kas nenāca nejauši! Ir tautas, kas to nespēja.

Runājot par Krievijas propagandu, – tās jauda ir tik liela, ka mēs tiešām nevaram stāties pretim, lietojot tādas pašas metodes. Bet tas, ko mēs varam, – ir jāstāsta patiesība, jāizkopj spēja kritiski vērtēt, un tas iet rokrokā ar mūsu izglītības sistēmu. Tas nav tikai žurnālistikas jautājums. Arī mēs Bruņotajos spēkos saņemam sabiedrības locekļus, un mēs esam tās atspulgs. Un tāpēc ļoti nopietni pievēršamies jauniešu papildu vēsturiskai izglītošanai, patriotiskai audzināšanai. Pat taktiskajās mācībās izmantojam, piemēram, latviešu vēsturisko kauju pieredzi, kā Mores kauju, cīņas pie Mazās Juglas u. c. Analizējot taktiku, kaņavīrs apgūst arī zināšanas par vēsturisko faktu, pavisam konkrēti un emocionāli. Ir tāds apzīmējums militārajā teorijā – visaptverošā aizsardzība, kas iekļauj visdažādākos "instrumentus".

Jūs vadāt fondu "Namejs", kas arī iekļaujas šajā "visaptverošajā aizsardzībā", jo māca attieksmi pret vēsturi, pret kaņavīra personību.

10. novembrī fondam apritēs divi gadi kopš aktīvās darbības uzsākšanas. Tas tika nodibināts, arī lielā mērā pateicoties latviešu trimdas organizāciju un tautiešu ziedojumiem, kam, izmantojot izdevību, vēlos vēlreiz pateikties! Jūsu ziedotie līdzekļi ir izmantoti atbilstoši fonda mērķiem un ievērojot trimdas latviešu organizāciju un individuālo ziedotāju prioritātes. Tā, piemēram, ir sārīkotas divas nometnes bērniem, kurū vecāki piedalījušies starptautiskajās misijās vai krituši kauju operācijās.

(Turpinājums 8. lpp.)

Raimonds Graube: ".es īpaši atgādinu vēl arī NATO dalībvalstu līguma 3. pantu, kas darbojas līdztekus ar 5. pantu un kurā teikts: Lai pēc iespējas efektīvāk izpildītu Līguma mērķus, Puses, katra atsevišķa vai visas kopā, ar ilgstošiem un efektīviem pašu centieniem un savstarpējo palīdzību uzturēs un attīstīs savas individuālās un kopējās spējas pretoties bruņotam uzbrukumam."

naudas vienmēr par maz. Ir jāsaprot, ka šos maksājumus veicam nevis tāpēc, ka liek, bet gan tas nozīmē, ka mēs balansēti veidojam savas valsts budžetu, atbilstošu summu – atkārtēju – bez diskusijām! – paredzot valsts aizsardzībai. Un, ja vajadzēs, palielināsim.

ASV prezidents gan izteicās, ka Eiropai vairāk jādomā pašai par savu drošību, nevis jāreķinās ar ASV nozīmīgo atbalstu...

Latvijas gadījumā atsauce uz lielāko NTO valstu diskusijām vienmēr ir svarīga. Tomēr mūsu domāšanu radikāli mainīja ukraiņu asinis 2014. gadā... Pat vairāk nekā politiskie uzstādījumi. Es vairāk uzsvertu šo aspektu nekā mūsu sabiedroto viedokļus. Izmaiņas drošības situācijā pieprasīja nekavējoši stiprināt mūsu pašaizsardzības spējas. Un vēl –

mies no nepieciešamo resursu viedokļa, tad modernizēt un attīstīt vienmēr ir vieglāk un lētāk nekā sākt no nulles, bet daudz grūtāk ir mainīt pašu galveno transformācijas elementu, kas saistās ar rietumniecisko domāšanas veidu un attieksmi pret kaņavīru. Pats no pirmās dienas biju Zemessardzē un zinu, ka mums nebija pat Kalašņikova automāta. Un tomēr uzskatu, ka bija labāk veidot nacionālo aizsardzības sistēmu no pašiem pamatiem, nekā veikt pārmaiņas esošajā sistēmā. Austrumeiropā joprojām nevar tai tikt pāri, piemēram, attieksmē pret kaņavīriem. Cits piemērs – Igaunija, kur it visur, ieskaitot valsts pārvaldi, nomainīja vecos kadrus ar jauniem, lai arī nepieredzējušiem, taču atvērtiem pārmaiņām un jaunām idejām. Un tas, kā redzams, ir labi nostrādājis.

iestādēs papildinājušies daudzi simti Latvijas militāro speciālistu. Es pats arī. Tagad mūsu speciālisti mācās Baltijas Aizsardzības kolledžā un, protams, turpina izglīties arī citās NATO dalībvalstīs.

Lai gan, kā apgalvojat, esam intelektuāli pašpietiekami un audzējam spēkus, pretspēku demonstrē agresīvais kaimiņš. Piemēram, nozīmīgi palielinot valsts finansējumu mediju telpai. Ja vēl zinām, ka turpina darboties ideoloģiskie Krievijas mehānismi attiecībā uz saviem tautiešiem ārzemēs, vai nav jābažījas par tā saukto "piekto kolonnu" Latvijā?

Ja ar šo "piekto kolonnu" saprotam organizētu spēku, kas spējīgs sarīkot jaudīgas masu nekārtības vai nemierus, lai mēģinātu veidot scenārijus, līdzīgus kā,

Kā pildām NATO līguma 3. pantu?

(Turpināts no 7. lpp.)

Sniedzam sociālu un rehabilitācijas atbalstu kritušo karavīru ģimenēm, veterāniem, kuri veidojuši Bruņotos spēkus un piedalījušies starptautiskajās operācijās Balkānos, Irākā, Afganistānā un daudzās citās vietās, tādējādi ļaujot mūsu NATO sabiedrotajiem uzticēties Latvijas solidaritātei.

Kopā ar Rīgas Mākslas un meģdiju tehnikuma audzēkņiem esam pasnieguši skaistu un vērtīgu dāvanu Lestenes baznīcai – divas lustras, ko darinājuši šīs skolas audzēkņi. Tas saistās ar vēsturisko piemiņu tiem, kas atdusas Daugavas Vānagu organizācijas izlolotajos Lestenes Brāļu kapos.

UZZIŅAI.

Valsts aizsardzības un patriotisma fonds “Namejs” izveidots 2015. gada 21. jūlijā. Fondā darbojas bijušie Nacionālo bruņoto spēku komandieri – valdes priekšsēdis Raimonds Graube, valdes locekļi Juris Dalbiņš, Dainis Turlais, kā arī sabiedrībā zināmas personas – bijušais SAB priekšnieks ģenerālis Jānis Kažociņš, uzņēmējs, LMT (Latvijas mobilais telefons) vadītājs Juris Binde un akadēmiskās zinātnes pārstāvis, Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents Ojārs Spārītis. Goda padomes priekšsēde ir eksprezidente Vaira Viķe-Freiberga.

Fonda “Namejs” galvenie mērķi ir atbalstīt Nacionālo bruņoto spēku veterānus, kuri nodienējuši ilgus gadus NBS, un viņu ģimenes; saglabāt starptautiskajās operācijās bojāgājušo karavīru piemiņu, kā arī veicināt patriotismu Latvijas sabiedrībā. Tā uzmanības lokā ir arī jauniešu militāri patriotiskās un ētiskās audzināšanas uzdevumi.

2017. gada 10. novembrī fonds “Namejs” sāka aktīvu darbu, lai īstenotu savus mērķus un uzsāktu līdzekļu vākšanu veterānu, karavīru un viņu ģimeņu atbalstam. Līdzekļi tiek uzkrāti fonda “Namejs” kontā. Pēc noteiktiem pieprasījumiem, par līdzekļu piešķiršanu lems komisija, ko veidos karavīri, zemessargi un NBS veterāni.

Fonds “Namejs” aicina ikvienu dot savu ieguldījumu, lai varam atbalstīt veterānus, karavīrus un viņu ģimenes! ATCERIES SAVĒJOS!

Valsts aizsardzības un patriotisma fonds “Namejs”
Reģ. nr. 40008240249
Konta nr. SWED bankā LV45HABA0551040447334
Pievienosimies arī mēs!

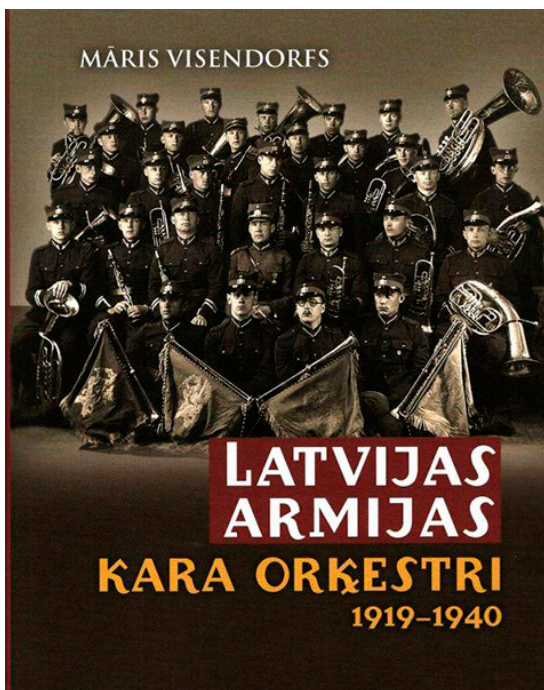
Skatiet arī sociālajos tīklos:
www.facebook.com/FondsNamejs

Raimonds Graube: “Galvenais, kas man rūp, – lai netiktu grauta pārlicība, ka mēs tiešām esam saimnieki savā zemē, lai netiktu kultivēts mazvērtības komplekss. Galu galā mēs tiešām esam īpaša tauta, kas prata izmantot iespēju atgūt neatkarību, ko mums neviens neuzdāvināja un kas nenāca nejauši! Ir tautas, kas to nespēja.”

Māris Visendorfs

“LATVIJAS ARMIJAS KAĶA ORĶESTRĪ 1919–1940”

Latvijas armijas kara orķestru vēsturi no 1919. līdz 1940. gadam sīki izpētījis, detalizēti un vienlaikus raitā un pievilcīgā stāstījumā ietēpis orķestru diriģents, mūziķis un mūzeja speciālists Māris Visendorfs grāmatā “Latvijas armijas kara orķestri. 1919–1940”.

Grāmata nākusi klajā greznā iesējumā, bagātīgi ilustrēta.

IEGĀDĀJIETIES
Latvijas grāmatu veikalos

VISAS LATVIJĀ IZNĀKUŠĀS GRĀMATAS
VARAT IEGĀDĀTIES PIE
LIELĀKĀ GRĀMATU TIRGOTĀJA

“LATVIJAS GRĀMATA”

SIA “L. Grāmata”
Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tāl. +371 67223294
Tālrunis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

RAKSTIET, ZVANIET, UN GRĀMATAS JUMS
PIESŪTĪS PA PASTU

MŪSU LAIKAM ŠOGAD – 70!

Laiks

L A T V I E Š U L A I K R A K S T S A M Ē R I K Ā

N. 1. Tuesday - November 8th

LATVIAN WEEKLY "LAIKS" (TIME)

Helmars Rudzitis, Publisher.

Editorial and Business Office

6643 Bergen Place, Brooklyn 20, N. Y.

Phone TErrace 6-6382.

Subscription Rates. USA, Canada & elsewhere
3 months — \$3.00, 6 months — \$6.00, 1 year — \$11.00.

Advertising rates on application.

Ko rakstīja Laiks par trauksmaino 1991. gadu

MILITĀRĀ APVĒRSUMA PLĀNS LATVIJAI

Latvijas Jaunatne 1990. gada 22. decembrī publicējusi isu ziņu un komentāru, ka PSKP CK ir izstrādājusi militāra apvērsuma plānu Latvijai. Valsts drošības komitejas (čēkas) grupa atbraukusi no Maskavas, lai izpētītu situācijas destabilizācijas iespējas. Gorbacovs no šī nodoma atteicies, taču ārkārtējā stāvokļa ieviešanas iespējas paliek spēkā. Šī ziņa nākot no Maskavas avotiem, kas tuvu oficiālajiem. Latvijas VDK priekšsēdis Ēdmonds Johansons šo informāciju L.J. redakcijai apzīmējis par provokatīvu. Ja Maskavas VDK komisija būtu bijusi Rīgā, viņi par to zinātu. *rd.* (1991)

LR likumus, tad Latvijā ievēdīs militāru pārvaldi. Laikraksts *Diena* (Sarmīte Ēlerte) ziņo, ka 15. janvārī notika "Interfrontes" mītiņš. A. Rubiks izteicies, ka LTF neesot to atļāvusi rīkot Daugavmalā (Doma laukums nosprostots, bet kājāmgājēji Vecrīgai cauri tiek) un tagad tam jānotiek sporta stadionā. Tur piedalījušies aptuveni 20 tūkstoši cilvēku.

Barikādes pie Ministru Padomes ēkas // Archīva foto

LATVIJAS KRIZES KOMITEJA NUJORKĀ

I Latvijas Tautas frontes atbalsta grupas valdes priekšsēdis Uldis Klaušs 13. janvārī bija saaucis ārkārtas sanākumi Jonkeru baznīcas telpās, lai spriestu, kā palīdzēt Latvijai un visai Baltijai pašreizējās padomju varmācības apstākļos. Sanāksmē piedalījās aptuveni 100 tautieši. Vispirms D. Vallena, I. Spilners, I. Rupners, U. Bluķis, J. Šķiņķis, A. Puķīte, B. Pinne un M. Pinnis informēja par pēdējām padomju varmācībām un konfrontācijām Baltijā. Sekojošās pārrunās izvirzīja dažādus ieteikumus, kā palīdzēt Latvijai ar telefona zvanišanu un vēstulēm prezidentam, prese, TV. Svarīgi iesaistīt arī amerikāņu draugus un kaimiņus šinī darbā. Sanāksmes dalībnieki nosūtīja vēstules prezidentam Bušam un Latvijas valdībai.

NOTIKUMU ATTĪSTĪBA BALTIJĀ

Latvija 13. janvārī pēc lielās demonstrācijas pret padomju okupāciju. Rīga sāka pārvērsties par frontes pilsētu, jo draudēja padomju armijas uzbrukums svarīgiem valdības un komunikācijas centriem. Kā svarīgākās aizsargājamās tika izraudzītas piecas vietas, ko nocietināja pret tanku un armijas uzbrukumiem. Augstākās Padomes nams un Radio centrs Vecrīgā tika nodrošināti, aizbarikādējot ielas ar smagajiem traktoriem, ielās ierakti cementa stabi. Barikādēs iebūvētas benzīna tvertnes. Šinī "Vecrīgas cietoksnī" uzturas no 5000 līdz 10 000 sargu. 14. janvārī bija ziņa, ka A. Gorbunovs runājis ar Baltijas kara apgabala komandieri Kuzminu, kuŗš teicis – ja neatce-

Mītiņā paziņots, ka varu Latvijā ir pārņēmusi Sabiedriskā glābšanas komiteja. Izvirzīta prasība, ka Latvijā jāievēd PSRS prezidenta pārvalde un LR valdībai un AP ir jāatkāpjas.

PAR BALTIJAS VALSTU BRĪVĪBU

Padomju imperijas okupācijas armijas bruņotas vienības Baltijas valstīs uzsākušas brutālu darbību pret demokrātiski ievēlētiem pārvaldes un likumdošanas orgāniem, kā arī miermīlīgiem civiliedzīvotājiem, nolūkā apslāpēt nacionālo atmodas kustību, kuŗas deklarētais mērķis ir pilnīgi neatkarīgas, demokrātiskas un brīvas Baltijas valstis.

Barikādes pie AP nama

Daugavas Vanagu Centrālās valdes prezidija paplašinātās sēdes dalībnieki, to vidū mūsu viesis PBLA valdes priekšsēdis Gunārs Meierovics, nosoda pretlikumīgo un noziedzīgo izrīcību okupētajās Baltijas valstīs.

Daugavas Vanagi visās zemēs kopā ar pārējiem trimdīniekiem tiek aicināti atbalstīt Baltijas tautu pašizliedzīgo pretestību ar nekavējošu rīcību savās zemēs, vispirmām kārtām apellējot pie valdībām, parlamenta locekļiem un informācijas aģentūrām. Ja ne tagad, tad kad? DV CV prezidijs. (1991. g. 12. janvāris)

LATVIJA SOLIDĀRIZĒJAS AR LIETUVU

Latvijas ārlietu ministrs Jānis Jurkāns 11. janvārī, pēc tam, kad padomju desantnieki bija militārā akcijā ieņēmuši Lietuvas preses spiestuvi un Aizsardzības departamenta ēku, publicēja uzsaukumu pasaules tautām un valdībām, aicinot tās paziņot savu viedokli par padomju militāro akciju Lietuvā. Latvija solidarizējās ar Lietuvu, atbalsta Lietuvas likumīgo valdību un tās tautu. Latvija aicina visas pasaules tautas atbalstīt Lietuvu, Latviju un Igauniju to miermīlīgajā un taisnīgajā cīņā par neatkarību. *rd.*

No notikumu kronikas

*16. janvārī Inese Birzniece no Rīgas ziņoja, ka t. s. Nacionālā glābšanas komiteja ir aicinājusi savus biedrus apdraudēt stacijas, tiltus, lai radītu chaosu. LR valdība ir lūgusi, lai cilvēki uzmana aizdomīgu rīcību un ziņo.

*17. janvārī no Stokholmas ierodas Vašingtonā LR AP vicepriekšsēdis Dainis Ivāns. Viņš ierodas kā Latvijas sūtniecības viests. Ceļnaudu viņam maksā no līdzekļiem, ko baltiešiem piešķirusi Zviedrijas valdība. Ivānam ir plānots tikšanās ar valdības pārstāvjiem Vašingtonā un Otavā, atpakaļceļā viņš iegriezīsies Ņujorkā.

*Baltiešu lideri aicina ASV valdību izdarīt spiedienu uz Padomju Savienību, ziņo AP *Dow-Tones* aģentūra 22. janvārī, kā informācijas avotu uzdodot diplomātiskās aprindas. Baltiešu vadītāji vērsušies pie ASV ārlietu ministra Beikera un ASV Kongresa, aicinot atcelt plānoto Buša un Gorbacova tikšanos Maskavā un izdarīt saimniecisku spiedienu uz Padomju Savienību, lai tā respektētu Baltijas suverēnitāti.

"MELNĀS BERETES" NOGALINA ČETRUS UN IEVAINO DEVIŅUS

Svētdien, 19. janvārī, plkst. 9 vakarā "melno berēšu" (OMON) vienība uzbruka Latvijas Iekšlietu ministrijas ēkai, kas atrodas Raiņa bulvāra un R. Endrupa (bija Reimera) ielas stūrī, iepretim "Rīdzenes" viesnīcai. Ēka bija tikai viegli apsargāta, un tajā bija samērā maz cilvēku. Latvijas Republikas miliči aizstāvējās un apšaudījās ar iebrucējiem. Pēc apmēram pusstundas apšaudīšanas "melno berēšu" vienība ieņēma ēkas pirmo un piekto stāvu. Iekšlietu ministra vietnieka Z. Indrikovs vienā brīdī ziņoja, ka "melnās beretes" laužas iekšā viņa

istabā un viņam jāpārtrauc telefona ziņojums. Rīgas Radio ziņoja par uzbrukumu ministrijas namam.

No notikumu kronikas

* Andris Slapiņš bija starptautiski atzīts filmu režisors, kuŗu 20. janvārī nošāva "melnās beretes". Omonieši ieraudzījuši, ka A. Slapiņš un G. Zvaigzne filmē viņu uzbrukumu Iekšlietu ministrijai, tēmeļa uz filmētājiem ar mašīnšautenēm. A. Slapiņu nogalināja ar šāvīnu krūtīs, kinooperātoru G. Zvaigzni smagi ievainoja.

* 30. janvāra rītā amerikāņu TV rādīja, ka padomju tanki "brauc ārā no Viļņas" – šķiet, ka līdz ar visu šo Padomju Savienība nodrošināja sev turpmāko Rietumu palīdzību, nedodot nekādas noteiktas garantijas Baltijas neatkarības ceļā turpinājumam.

* Satraukumu Latvijā radījuši A. Gorbunova komentāri par tautas viedokļa noskaidrošanu attiecībā uz neatkarību. Tiekoties Maskavā, Gorbacovs atkal runājis par referendumu nepieciešamību, lai atdalītos no Padomju Savienības. Gorbunovs teicis, ka tas nav viņa varā noteikt, vai referendumus vajadzīgs. Par to jālemj Augstākajai Padomei.

PREZIDENTS BUŠS RUNĀ AR GORBAČOVU PAR BALTIJU

18. janvārī prezidents Bušs telefoniski sarunājās ar Kanadas ministru prezidentu Malruniju un PSRS prezidentu Gorbacovu par kara situāciju Persijas līcī. Runājot ar Gorbacovu, viņš uzsvēris, ka vēloties redzēt, ka Baltijas valstīs tiek panākts miermīlīgs atrisinājums. *rd.*

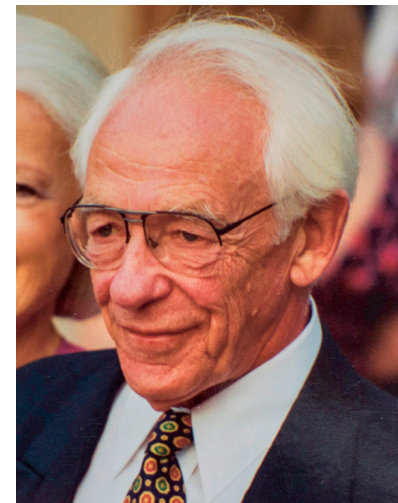
LATVIJAS REPUBLIKAS ĀRLIETU MINISTRIJAS PAZIŅOJUMS

PSRS militāri boļševistisko spēku 19. augustā uzsāktais pučs izvērsies par neslēptu agresiju pret Latvijas Republiku un pārējām Baltijas valstīm. Rīgā vardarbīgi sagrābta Iekšlietu ministrija, bloķēti visu veidu sakaru līdzekļi, okupēta TV un radio centrāle. Latvijas Republika, tās pārvaldes struktūras faktiski nošķirtas no pasaules, turpinās un nobeigumam tuvojas Latvijas tautas likumīgi ievēlētās Latvijas Republikas valsts varas un pārvaldes organu izolēšanas un likvidācijas process. Šodien, uz Latvijas tautas paverdzināšanas sliekšņa, Latvijas Republikas Ārlietu ministrija vērsās pie pasaules valdībām – izmantot visus to rīcībā esošos

diplomātiskos, politiskos un ekonomiskos līdzekļus, lai tiktu pārtrauktas PSRS militārās akcijas Baltijā, atjaunota likumīgo Latvijas valsts varas orgānu normāla darbība un respektēta tautas griba veidot neatkarīgu valsti.

NO PBLA PRIEKŠSĒŽA GUNĀRA MEIEROVICA VĒSTĪJUMA LATVIJAS REPUBLIKAS PILNĪGAS NEATKARĪBAS ATJAUNOŠANAS DIENĀ

Latviešu tauta, Latvijas neatkarība, Baltijas valstu nākotne nupat pārdzīvoja grūtas un bīstamas dienas. Tagad mūs sasniegusi ziņa, ka asiņainā reakcija, kas centās sagrābt varu padomju impērijā, bēg. Prom no Maskavas bēg Janajevs un Pugo.

Gunārs Meierovics

Čēkas un armijas varas sagrābšanas mēģinājums sabrucis – bailēs un izmisumā no neizbēgamā soda bēg noziedznieki. Latvijas Republikas Augstākā Padome šodien pasludinājusi pilnīgu neatkarību. Latvieši! Atcerieties vēsturiskos vārdus: ir pienācis lielais atbrīvošanās brīdis. Negaidiet vairs atbrīvošanu no citas varas. Tauta! Kļūsti pati sava likumu devēja. Lai šodien latvieši pasaka visai pasaulei: ar šo dienu un šo brīdi latvieši ir kungi savā dzimtajā zemē. Viņi atkal var paši sev likumus lemt. Lai latvieši to dara! Lai atdzimst 1918. gada 18. novembra Latvija!

EIROPAS VALSTIS ATZĪST BALTIJAS VALSTU PILNĪGU SUVERĒNĪTĀTI

Eiropas Kopienas (*European Community*) 12 valstu ārlietu ministri tikās 27. augustā Briselē un pieņēma lēmumu atzīt Latviju, Igauniju un Lietuvu kā pilnīgi neatkarīgas valstis, bez jebkādiem citiem priekšnoteikumiem.

KĀRLIS STREIPS

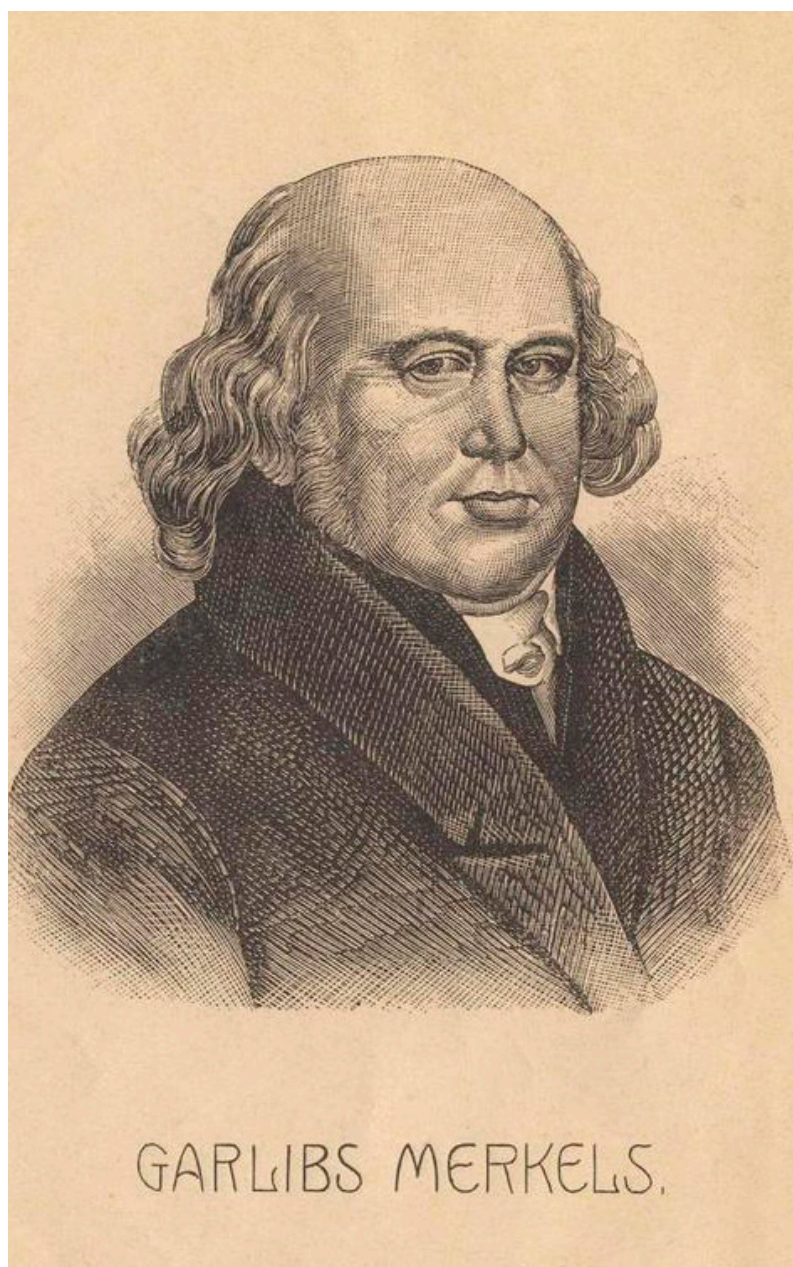
Piecas lietas, labas lietas

Latviešu valodā ir jēdziens "trīs lietas, labas lietas". Šonedēļ komentāra vajadzībām ir veselas piecas temas, par kuŗām parunāt, un visos gadījumos runa ir par gadskārtām. Tā sanācis, ka tās visas bija 1. novembrī, tātad pagājušajā piektdienā.

Pirmām kārtām ļoti apaļa jubileja minētajā datumā bija vienam no redzamākajiem apgaismības pārstāvjiem mūsu valstī. Runa ir par rakstnieku un publicistu Garlību Merķeli, kurš dzimis 1769. gadā Lēdurgas pusē. Tēvs viņam bija mācītājs, kurš cieta no smagas nierakmeņu slimības, un sešu gadu vecumā dēls tika nosūtīts uz Bāriņu nama lasīšanas skolu Rīgā. Vēlāk Merķelis atcerēsies, ka tā esot bijusi "bērnu elle". No turienes Garlībs uzsāka mācības Rīgas Domskolā, taču pēc tēva nāves viņam nācās atgriezties mājās un palīdzēt mātei valdīt saimniecību muižā, kuŗā tētis bija pamanījies kļūt par rentnieku. Būtisks elements jaunieša dzīvē bija lasīšana. Muižā bija plaša bibliotēka, un Garlībs aizrāvās ar Voltēra, Beila un citu apgaismības laikmeta autoru darbiem. Diemžēl pēc tēva nāves ģimene nonāca finanču grūtībās, un muižu kopā ar visu bibliotēku nācās pārdot. Garlībs paturēja visvairākajās grāmatas, taču, pateicoties naudai, kādu ģimene saņēma no muižas pārdošanas, tā pārcēlās uz Rīgu. Tur Garlībs atsāka mācības Domskolā, taču to nepabeidza, jo nauda bija jāpēlna. Merķelis bija rakstvedis, privātskolotājs, arī statist Rīgas Vācu teātrī. Tieši šis pēdējais darbiņš viņam ļāva iepazīties ar

intelektuāļu grupu, kuŗas locekļi sevi devēja par "Praviešu klubu". Tie bija trūcīgi studenti, bet ar plašu domāšanu, it īpaši attiecībā uz dzimtbūšanu Krievijas impērijā un nepieciešamību no tās atteikties. Laikā no 1793. līdz 1796. gadam Merķelis bija mājskolotājs muižā, kuŗa piederēja kādam Rīgas apriņķa tiesnesim. Acīmredzot jauniešiem bija pieņemami daudz brīva laika, jo tajā laikā viņš sacerēja savu mūža šedevru – "Latvieši, sevišķi Vidzemē, filozofiskā gadsimtena beigās". Sekoja arī citi traktāti, allaž vācu valodā. Latviešu valodā Merķeļa darbi tika pārtulkoti tikai 20. gadsimta sākumā. "Latvieši, sevišķi Vidzemē" vācu aristokrātu aprindās izraisīja visai lielu nepatiku. Savas drošības labad Garlībs Merķelis 1799. gadā pārcēlās uz Berlīni. 1801. gadā Frankfurtē iegūts doktora grāds filozofijā. Ar laiku viņš varēja atgriezties Latvijā. Par sacerējumu "Brīvie latvieši un igauņi", kurš bija veltīts Krievijas caram Aleksandram I, ķeizars Merķelim piešķīra 300 sudraba rubļu mūža pensiju. Katrā gadījumā latviešiem Garlībs Merķelis bija liels draugs, un par to varam būt pateicīgi.

Savukārt ārpus individuāliem cilvēkiem 1. novembrī bija gadskārta vairākām iestādēm Latvijā. Pirmām kārtām 1919. gadā durvis vēra Armijas ekonomiskais veikals ar mērķi brīvības cīņu laikā uzlabot kaŗavīru dzīves apstākļus, bet arīdzan sniegt palpojumus plašākām iedzīvotāju aprindām. Veikals sākotnēji atradās Barona ielā, vēlāk Mār-

GARLĪBS MERKELS.

staļu un tad Audēju ielā, kur tā pēctecis atrodas vēl joprojām. 1936. gada septembrī Valsts prezidents Kārlis Ulmanis ielika pa-

matakmeni jaunai veikala ēkai, kura atklāta 1938. gadā. Starp citu, veikalā bija slidošas kāpnes, kuŗas rīdzinieki nekad pirms tam nebija redzējuši. Veikals katrā gadījumā piedāvāja jaunākās modes no Latvijas un Eiropas. Tas bija smalkuma kalngals. Padomju okupācijas laikā veikals pārdēvēts par Rīgas Centrālo universālveikalu. Tā skatlogi kļuva ļoti populāri kā modes un radošuma vēstneši. Mūsdienās ēka pārvērsta līdz nepazīšanai. Vienīgais elements no vecā armijas veikala ir ozolkoka kāpnes tā iekšienē. Tās man atgādina veco universālveikalu, kurš, kad ieradās Latvijā, bija pagalam noplucis un sanācis. Patlaban tur atrodas Galerija Centrs, kuŗa, starp citu, bija pirmais tirdzniecības centrs Baltijā ar stikla jumtu.

1922. gada 1. novembrī savukārt darbu uzsāka Latvijas banka. Pāris mēnešu pirms tam Sātversmes sapulce pieņēma likumu par centrālās bankas dibināšanu ar naudas emisijas tiesībām. Ministru kabinets pagaidu statūtus apstiprināja 19. septembrī, un bankas sākotnējais kapitāls bija 10 miljoni latu. Nākamajā dienā pēc atvēšanas banka laida klajā pirmās desmit latu naudas zīmes, tiesa, šai vajadzībai izmantojot visnotaļ bezvērtīgas Latvijas rubļa naudas zīmes ar uzdruku, ka tās uzskatāmas par lata banknotēm. Latvijas rublis pret latu tika mainīts ar attiecību 50/1. 1993. gadā, kad pirmoreiz pēc okupācijas beigām tika emitēts lats, arīdzan bija Latvijas rubli, šoreiz maiņas kursam esot 200/1. Bija cilvēki, kuŗi uzskatīja, ka viņu krājumu vērtība samazinājusies par 200 reizēm, taču

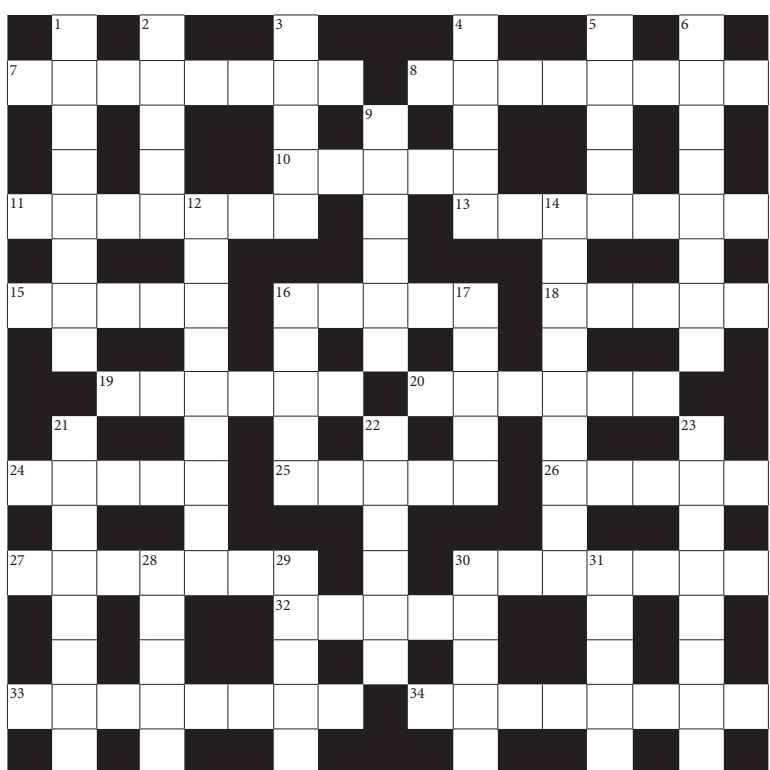
viens lats bija ekvivalents 200 rubļiem, un nākamajā dienā par to vienu latu varēja nopirkt to pašu, ko iepriekšējā dienā varēja nopirkt par tiem 200 rubļiem. Mūsdienās, protams, centrālā banka naudu vairs neemitē, esam eiro zonā. Un galvenais, kas par to ir zināms sabiedriskajā aprītē, ir tas, ka bankas prezidents Ilmārs Rimšēvičs ir apsūdzēts kuŗuņemšanā. Par šo temu nesen ir iznākusi žurnālistes Agneses Margēvičas grāmata "Brālība kvadrātā," kuŗā sīki aprakstītas koruptīvās saites, kādas ilgstoši pastāvējušas mūsu valstī. Iesaku!

1925. gada 1. novembrī darbu sāka Rīgas Radiofons. Pati pirmā pārraide bija pieslēgums Rīgas Operas teātrim. Klausītāji dzirdēja Pučini operas "Madame Butterfly" atskaņojumu. Sākotnēji radio raidīja ne vairāk kā divas stundas dienā. Padomju laikā, protams, tas bija propagandas kantoris, taču Latvijas Radio spēlēja ļoti nozīmīgu lomu informācijas izplatīšanā tautas atmodas laikā. Es pats Latvijas Radio savulaik vadīju raidījumu "Vārds tiek dots Jums," "Septiņas dienas Eiropā" un "Aktuālā intervija." Latvijas Radio pēdējos gados bijušas lielas likstas ar financējumu, personāla nokomplektēšanu un citām lietām, taču esmu liels LR patriots. Pirmajā gadā, kad dzīvoju Latvijā, sevišķi mīļi man bija raidījumi, kuŗos publicists Miervaldis Birze lasīja savas dienasgrāmatas savā malnieša izloksnē, kur vārds "augusts" skanēja "uuuuuuugusts."

Un pēdīgi šajā gadskārtu sarakstā – 1930. gada 1. novembrī atklāts Rīgas Centrāltirgus. Ar saviem kādreizējiem cepelīnu angāriem tas piesaistīja ļoti plašu uzmanību. Tirgus bija lielākais un plašākais tirgus visā Eiropā. Otrā pasaules kaŗa laikā tirdzniecība Centrāltirgū saruka līdz minimumam. 1949. gadā tas pārdēvēts par Centrālo kolhozu tirgu, un vidējais pircēju skaits darba dienās bija ap 50, bet brīvdienās ap visiem 100 tūkstošiem klientu. Padomju prese to slavēja kā labāko tirgu Padomju Savienībā. Atmodas laikā arī tirgus bija krietni noplucis. Dārzu paviljonā ziemā neko citu kā biešes, kartupeļus un kāpostus neatrast. Taču gaļas paviljonā bija ļoti garda gaļa, kuŗu es kā amerikānis viegli varēju atļauties un ar to uzciēnāt kolleģas Latvijas Tautas frontē. Konkrēti atceros brīdi, kad no sviestmaižu gaļas griezu nost taukus, un laikraksta "Atmoda" redaktore Elita Veidmane uzbrēca "Ko tu dari?! Tas taču ir garšīgākais gabals!" Pakāpeniski Centrāltirgū sāka parādīties arī ārzemju preces. Ar sevišķu prieku atceros pirmo reizi, kad tur ieraudzīju svaigu ingveru. Arī tirgū laika gaitā bijušas problēmas ar korupciju, šajā konkrētajā ziņā arīdzan ar kontrabandas precēm. Personīgi lielākoties pārtiku pārku veikalos, taču reizēm joprojām tik pastaigāt pa Centrāltirgus laukumiem un ejām. Laika gaitā tas pamatīgi rekonstruēts un modernizēts. Un joprojām tie cepelīnu angāri ir elpu aizraujoši.

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Līmeniski. 7. Oficiāls valdības paziņojums. 8. Svītrains (*sarunu val.*). 10. Pārvedu vekselis. 11. Pilsētvalstis antikajā pasaulē. 13. Viegla, augiem apaudzēta būve. 15. Siena, kas atrodas virs celtnes galvenās dzegas. 16. Lēcienā apmests kūlenis gaisā. 18. Viras. 19. Liliju dzimtas dārzenis. 20. Balsts, uz kuŗa nostiprināts lielgabala stobrs. 24. Pēc neilga

laika. 25. Lašveidīgo kārtas zivs. 26. Izpildīt choreografisku priekšnesumu. 27. Plats, gaŗš apmetņa veida tērps. 30. Nežēlīgs administrators. 32. Klejotājcilvēks, kas dzīvoja Melnās jūras piekrastes ziemeļu rajonos (7. gs. p. m. ē. – 3. gs. m. ē.). 33. Izpletnis. 34. Barona sieva vai meita.

Stateniski. 1. Organisks mēslojums. 2. Krievu tautas mūzikas

instrumenti. 3. Skotu izcelsmes angļu rakstnieks (1771-1832). 4. Vēlreiz no jauna. 5. Vērpjamā ratiņa sastāvdaļa. 6. Elastīgas mehāniskā detaļa. 9. Satīts apaļas formas veidojums. 12. Nelieli, mūžzaļi vienādsportu lakstaugi. 14. Pieteikt savas tiesības uz kaut ko. 16. I. Kālmāna operete. 17. Pilsēta Japānā, Honsju salā. 21. Gleznainas. 22. Latviešu rakstnieks, sabiedriskais darbinieks (1865-1929). 23. Ar ūdeni vai zālēm samitrināts apliekamais pārsējs. 28. Ciprešu dzimtas skuju koki. 29. Apdzīvota vieta Priekules novadā. 30. Būvkonstrukcijas elementi. 31. Gaujas pieteka.

Krustvārdu mīklas**(Nr. 41) atrisinājums**

Līmeniski. 7. Delegāti. 8. Kromvels. 10. Siena. 11. Usnes. 12. Valensija. 16. Rapsis. 19. Forele. 20. Kaldupe. 21. Ripss. 22. Neass. 23. Nasks. 24. Anita. 25. Bardi. 28. Ranka. 30. Grāmata. 31. Makaki. 32. Angola. 36. Carnikava. 40. Usuri. 41. Dēles. 42. Sieksta. 43. Kapsulas.

Stateniski. 1. Ulāni. 2. Kārnas. 3. Vilde. 4. Skifs. 5. Ponijis. 6. Velsa. 7. Dzintari. 9. Siekalas. 13. Nandu. 14. Miesnieks. 15. "Fornarina". 17. Valkīra. 18. Spināti. 26. Anapests. 27. Imūni. 29. Koldvels. 33. Garūta. 34. Svemps. 35. Irbes. 37. Neisa. 38. Krūka. 39. Dēkla.

Tālvāldim Ķeniņam 100

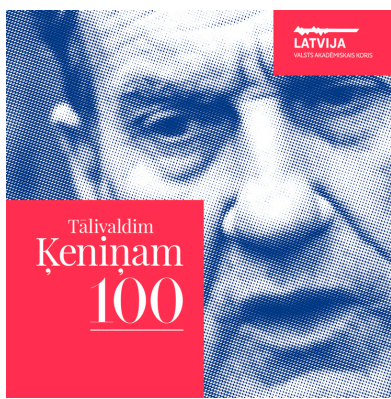
Ir 2019. gada 5. oktobra vakars, līst lietus un ir negants vējš. Rudens beidzot ir pienācis visā tā krāšņumā. Kopā ar mammu dodos uz Rīgas Svētā Jāņa baznīcu, kur šovakar notiks Valsts Akadēmiskā korā "Latvija" koncerts "Tālvāldim Ķeniņam 100".

Kad koncerts tika izsludināts, biju mazliet satraukta un priecīga. Šī gada vasarā piedzīvotajos XV Latviešu dziesmu un deju svētkos Kanādā biju guvusi nelielu ieskatu komponista Tālvālda Ķeniņa daiļradē. Tāpat bija zināms, ka komponista dēls Juris Ķeniņš (kuŗš arī gājis tēva pēdās, kļūdams mūziķis un komponists) ieradies Latvijā, tādēļ bija iespēja komponistu satikt šaipus okeānam, mazliet rudenīgākos apstākļos nekā vasarā Toronto.

Tuvu pirms septiņiem vakarā, ierodoties pie Rīgas Sv. Jāņa baznīcas, garām aizsteidzas divas tumšas, garos tērpos ģērbtas dāmas. Koristes no altiem. Ienākot baznīcā, ieraugu Juri un Māru Ķeniņus. Priecīga, viņus satiekot, sasveicinās. Pārmijam pāris teikumu par šo tikšanos Latvijā, pozitīvo satraukumu par gaidāmo koncertu, un dodos ieņemt vietas.

Sarunā Juris Ķeniņš savā un ģimenes vārdā izsaka pateicību (brālis Indulis Ķeniņš arī bija koncertā) par VAK "Latvija" uzņēmību. Ģimene ir patiesi gandarīta, ka Māris Sirmāis tā cienīja viņu tēva mūziku, ka bija gatavs veidot šādu plašu programmu jau tā noslogotam korim.

Koncerts iesākas ar Kantāti *Kurzemes Kareivim* ar Ingridas Viksnas vārdiem. Solisti – mecosoprāns Sniedze Kaņepe, baritons Eduards Vācietis un pie ērgelēm Ilze Reine. Šis skaņdarbs ir veltījums komponista dibinātā un diriģētā Toronto Sv. Andreja draudzes korim.

Valsts koris, nostājies balkonā, ar savu skanējumu pārņem baznīcu. Mani vienmēr ir aizrāvusi VAK "Latvija" telpas un kora izkārtojuma savstarpējā spēle. Kantātē *Kurzemes Kareivim* jūtams Tālvālda Ķeniņa pārdzīvojums un rūgtums par tēvzemes likteni. Komplicētā kantāte teicamo solistu, ērgelnieces un korā izpildījumā sniedz mūzikālu gandarījumu. Ļoti spēcīgs koncerta uzteikums.

Turpinājumā koris izpilda *a capella* skaņdarbus – "Dieva kalpa vakars" ar Veronikas Strēlertes vārdiem un "Augstākā dzimtene" ar Ata Ķeniņa, Tālvālda Ķeniņa tēva, vārdiem. Sajūtas, kas rodas, klausoties "Augstākā dzimtenē", nevajadzētu rakstīt vārdos. Tās būtu jāglezno. Šis skaņdarbs domāts mani aizved uz Latvijas laukiem un pārziedējušām pļavām jūlija vidū. Brien caur garo, dzīvības pilno pļavu un esi laimīgs savā dzimtenē. Ata Ķeniņa dzejā atspoguļojas dziļš patriotisms, tautas brīvība un Latvijas dabas pievilcība¹. Mūzika brīnišķīgi izgrezno tēva dzejas lidojumus.

Tālvāldis Ķeniņš ir absolūts disonanses un pretstatu meistars. Absolūtā kontrastā koncertā izskan Skerco *Fantāzija*, ko teicami izpilda ērgelniece Ilze Reine. Skaņdarbs ir straujš un traucsmains un prasa no ērgelnieces

Jānis Porietis, Māris Sirmāis, Ilze Reine, Kārlis Rērihs

augstu meistarības līmeni, lai tas neradītu pārlietu saraustītas izjūtas.

Kad Skerco *Fantāzija* ir izskaņusī, aplausu pavadīts, baznīcas priekšā uznāk koris. Skatītāji beidzot ierauga apbrīnojamo skaņu radītāju seju.

Ar pieaugošu šņākoņu dažādos augstumos sākas nākamais skaņdarbs. Apvienojot dažādus tautasdziesmu tekstus un izkoptu kompozīcijas tehniku, Tālvāldis Ķeniņš radījis "Kad es eimu pie Dieviņa". Lai arī skaņdarbs ir komplīcēts, koris to izpilda tik prasmīgi un sajūtās viegli. Lai arī Rīgas Svētā Jāņa baznīcā ir mazliet pavēsi, pārņem siltums. Skan "Saulīt' vēlu vakarā" (Skrundas un Bārtas melodijas). Nākot uz koncertu, šo dziesmu neapzināti gaidīju visvairāk. Šis vasaras XV Latviešu dziesmu un deju svētkos Kanādā bija iespēja "Saulīt' vēlu vakarā" izpildīt kopkorī, kuŗu diriģēja komponists Juris Ķeniņš. Atmiņos, cik viņš bija pacīlāts un aizkustināts, strādājot un stāstot par šo dziesmu. Juris patiesi kopj un lolo tēva radošo mantojumu. Šo dziesmu dzirdēju arī VAK "Latvija" izpildījumā *Koerner Hall*, Toronto. Izjusti, sapņaini un ar tādu vieglumu tiek izpildīta šī dziesma, tā aiznes citā pasaulē, kur viss ir vēl tuvāk un mīļāk.

Tālvālda Ķeniņa daiļrade ir komplīcēta un nebūt ne vienkārša. Šajos darbos var just pasaulīgo pieskaņu, taču to caurstrāvo mīlestība pret tēvzemi. To var teikt arī par komponista skaņdarbu "Svešie dārzi" ar Veronikas Strēlertes vārdiem. Kas tad ir svešie dārzi? Ko nozīmēja svešie dārzi Tālvāldim Ķeniņam? Vai, zinot komponista dzīves gājumu, Ķeniņam svešie dārzi bija Latvija vai tomēr Kanada? Jānorāda, ka Tālvāldis, lai arī lielāko daļu mūža dzīvodams Kanādā, bija sirdi Latvijas patriots. Tādēļ ir tik būtiski, ka latviešu izcelsmes komponistu daiļdarbi tiek izpildīti Latvijā. Tādējādi mazināta plaša, kas radusies latviešos nežēlīgās vēstures rezultātā. Tie esam mēs. Latvieši. Nav svarīgi, kur mēs esam. Ir svarīgi, kam mēs ticam un kam mēs veltāmes.

Tuvojoties koncerta izskaņai, tiek atskaņota Imantam Kokaram un korim *Ave Sol* veltītā balāde

"Nogramušā pili" Ata Ķeniņa vārdiem. Tai izskanot, koris, aplausu pavadīts, dodas atpakaļ sākotnējā atrašanās vietā – balkonā, kur, pēc ērgelnieces Ilzes Reines izpildītās "Sinfonia BWV 29" (Johans Sebastians Bahs), izpildīs beidzamo koncerta priekšnesumu.

Koncerta fināls ir pienācis. Šķiet, koncertā ir piedzīvota visu sajūtu gamma – rūgtums, pārdzīvojums, disonanses, ilgas, pārlaimība, siltums, vieglums un vēl un vēl. Kā teicams nobeigums tiek izpildīta Korāļu kantāte par Johana Sebastiana Bacha temām ar Luza Bērziņa, Augusta Saulieša un Arnolda Lūša garīgajiem tekstiem. Sopranā solo – Ilze Grēvele-Skaraine, trompete – Jānis Porietis, mežrags – Kārlis Rērihs un pie ērgelēm Ilze Reine. Kantāte ir izcils un mūzikāli gards kokteilis, kas sniedz īstu baudījumu koncerta klausītājiem. Jāpiekrīt tam, kā intervijā minēja ērgelniece Ilze Reine – tas esot līcīes ģeniāli, cik labi var savienot šīs divas lietas no divām pasaulēm – no J. S. Bacha kantātēm un no baznīcā dziedātiem korāļiem².

Es esmu ļoti pateicīga Valsts Akadēmiskajam korim "Latvija", Mārim Sirmājam, ērgelniecei Ilzei Reinei un visiem solistiem par iespēju dzirdēt Tālvālda Ķeniņa mūziku Latvijā tik burvīgā un kvalitatīvā izpildījumā.

Koncerts ir izskanējis. Bez oficiālām runām katrs dodas tālāk savās gaitās. Mani šī mūzika pavadī visu atlikušo vakaru. Tā mani raisa pārdomas dažādajām pasaulēm, kuŗās dzīvojis Tālvāldis Ķeniņš, un par latviešiem visapkārt plašajā pasaulē. Neizšķirsim, kur katram ir svešie dārzi. Pieņemsim plašo pasaules pieredzi kā svaigas dvesmas neizsīkstošajai mīlestībai pret tēvzemi, pret Latviju. Ja Latvija ir Tavā sirdī, tad Tu nes Latviju pasaulē sev līdz.

Patecībā par mūzikas radītājam sajūtām un cerībā uz drīzu satikšanos,
Ieva Reine

¹ Gailīte, Angelika. Pēcvārds. Ķeniņš, Atis. Zvaigznotā junda. Šipenvilla: Upeskalns, 1967, 88. lpp.

² <https://www.lsm.lv/raksts/kultura/muzika/koris-latvija-svines-talivalza-kenina-simt-gadi.a333960/>

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija: Ģertrūdes iela 27, Rīga,
LV-1011 (Darba laiks P.O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tāl. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis (admin.)
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants.
NN6 7TJ. Tāl. 01788823438, fakss 01788822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas;
pieņem Rietumu abonementus, izņemot
Vācijas un Zviedrijas.

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija. Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Ik gadu dāvanā – *Laika* Mākslas kalendārs!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā: AS SEB banka, kods UNLALV2X, nr.: LV80UNLA0050016243516, ar piezīmi LAIKS un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu visleņģīgā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerciālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm. **Atlaides atkārtotām reklāmām.**

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā – SEB Banka, nr.: LV60UNLA0050018705154, vai, sūtīt naudu vai čeku *Brīvās Latvijas* atbalstam mūsu pārstāvei **Sarmītei Janovskis**, Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick, Northants, NN6 7TJ.

Latvija
100

Vēstules Latvijai

Piektdien, 15. novembrī, plkst. 19 Latvijas Nacionālās bibliotēkas Ziedoņa zālē notiks koncerts "Vēstules Latvijai". Koncerta programmā ietverti skaņdarbi, kas sacerēti, to autoriem dzīvojot ārpus Latvijas. Skanēs Nika Gotthama "Bakhanālija" Rīgas Saksofonu kvarteta un pūtēju orķestra izpildījumā, Lolitas Rītmanes skaņdarbs *Rhapsody on a Theme from Justice League (Starcrossed: Farewell, Hawkgirl)*, *Andreja Jansona mūzika*, kā arī divi pirmatskaņojumi – Gundegas Šmites "Trīs gleznojumi mežā" un Krista Auznieka "Gaismup". Koncertā tiks izmantoti arī ASV dzīvojošo māsu – dzejnieces **Valdas Dreimanes** un gleznotājas **Mairas Reinbergas** – darbi *Viestura Graždanoviča* video veidolā. Koncerta režisore Dace Micāne-Zālīte, piedalīsies aktrise Ilze Ķuzule-Skrastiņa un diriģents Jānis Stafeckis. Ieeja koncertos ar bezmaksas ielūgumiem. Ielūgumus uz koncertiem "Rīgas sargi mūzikā un kino" un "Vēstules Latvijai" būs iespēja saņemt no 4. novembra darba dienās plkst. 12.00 – 14.00 Kronvalda bulvārī 8, 1. stāva vestibilā.

KONCERTS
Vēstules Latvijai

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

ATKLĀJ "SPORTO VISA KLASĒ" JAUNO SEZONU

Novembris lielam daudzumam skolēnu no visas Latvijas sācies sportiskā un prieka pilnā noskaņojumā. Ne velti *Arēnā Rīga* vienkopus pulcējās vairāk nekā 8300 bērnu, jo 1. novembrī tika dots starts jau sestajai "Sporto visa klase" programmas sezonai! Tā bija kulminācija aizvadītajiem pieciem gadiem, kurus šis projekts piedzīvojis strauju attīstības lēcieni.

Projekta nozīmīgumu ilgtermiņā uzteic arī Valsts prezidents Egils Levits. "No sirds ticu, ka jūs būsit tie, kas Latviju veidos par vienu no modernākajām, zaļākajām un veselīgāk domājošajām valstīm visā pasaulē," apsveikumā "Sporto visa klase" dalībniekiem teica Egils Levits.

BERTĀNS PIEDALĀS WIZARDS KLUBA REKORDA SASNIEGŠANĀ

Dāvja Bertāna pārstāvētā Vašingtonas *Wizards* komanda iepriekšējā Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) spēlē sasniegusi sava kluba realizēto tālmētienu rekordu vienā spēlē, vēsti vienība. *Wizards* basketbolisti savā laukumā ar rezultātu 158:159 zaudēja Hjūstonas *Rockets* vienībai.

Dāvis Bertāns // Foto: AP/Scanpix

Ar kopā 317 gūtajiem punktiem šī kļuva par NBA trešo visu laiku rezultatīvāko spēli, kas noslēgusies sacensības pamatlaikā. *Wizards* komanda kopā istenoja 20 tālmētienu, kas ir jauns kluba rekords. Lielu ārtavu rekorda sasniegšanā deva tieši Bertāns, kurš iemeta sešus tālmētienu. Bertānam šī bija pirmā oficiālā spēle Vašingtonas kluba mājas spēļu arēnā, jo *Wizards* sezonas pirmās trīs spēles aizvadīja izbraukumā. Bertāns laukumā pavadīja 27 minūtes, kuŗu laikā viņš guva 21 punktu (2p. 1/1, 3p. 6/9, s.m. 1/1). Bertāns arī izcīnīja trīs atlēkušās bumbas, veica divas rezultatīvas piespēles, saņēma četras piezīmes un spēli pabeidza ar lietderības rādītāju +4.

Pirmajā vietā ir 320 gūtie punkti: Goldensteitas *Warriors* – Denveras *Nuggets* 162:158, 1990.

gads. 318 punkti tika gūti 1984. gadā, kad Denveras *Nuggets* ar 163:155 pārspēja Sanantonio *Spurs* vienību. NBA vēsturē ir bijušas daudzas rezultatīvākas spēles, taču tajās bijis viens vai vairāki papildlaiki.

3x3 BASKETBOLISTĪEM JĀCĪNĀS KVALIFIKĀCIJAS TURNĪRĀ

Starptautiskā Basketbola federācija (FIBA) Japānas pilsētā Učunomijā paziņoja kopumā astoņas izlases, kas automātiski ieguvušas ceļazīmi uz Tokijas Olimpiādu, bet starp šīm valstsvienībām nebija Latvijas komandas, tādēļ tai nāksies aizvadīt olimpiskās kvalifikācijas turnīru. Olimpiādei vīru konkurencē automātiski kvalificējās Krievijas, Ķīnas, Serbijas un Japānas izlases. Savukārt dāmu konkurencē Olimpiskajām spēlēm jau var gatavoties Rumānijas, Mongolijas, Ķīnas un Krievijas izlases. Pārējās ceļazīmes tiks sadalītas olimpiskajā kvalifikācijas turnīrā, kuŗā 20 izlases sadalītas četrās apakšgrupās. Kvalifikācijas turnīrā, kas no 18. līdz 20. martam norisināsies Indijā, kopumā piedalīsies 40 izlases – 20 vīriešu un 20 sieviešu konkurencē. Pirmo trīs vietu ieguvēji iegūs ceļazīmi uz Olimpiādu.

Latvijas 3x3 basketbola komanda *Riga Ghetto Basket* Japānas pilsētā Učunomijā apstājās pusfinālā Pasaules tūres finālā jeb sezonas noslēguma posmā.

Riga Ghetto Basket šajā turnīrā bija izlikta ar pirmo numuru, un tās rindās spēlēja Edgars Krūmiņš, Nauris Mieziņš, Agnis Čavars un Artūrs Strēlnieks, kuŗš aizstāja Kārli Lasmani. Vispirms rīdzinieki ceturtdaļfinālā ar 19:14 pārspēja Serbijas komandu *Liman*, kuŗa turnīrā saņēmusi trešo numuru. Rezultatīvākais ar septiņiem punktiem šajā spēlē bija Strēlnieks. Vēlāk pusfinālā Latvijas komanda ar 18:21 zaudēja citai Serbijas vienībai – *Novi Sad*, kuŗai turnīrā bija otrais numurs. Pa pieciem punktiem pret nākamo finālistu guva Čavars un Krūmiņš, bet pa četriem punktiem bija Mieziņš un Strēlnieks. Latvieši, tuvojoties spēles izskaņai, bija vadībā ar 18:17, bet pretinieki atbildēja ar četriem punktiem un nodrošināja sev uzvaru.

LONDONAS TALANTS TĒMĒ UZ LATVIJAS FUTBOLA IZLASI

Anglijas otrās spēcīgākās ligas futbola kluba *Brentford* sistēmā jau piekto gadu pavada šobrīd 19 gadus vecais aizsargs Deivids Titovs. Viņš uzaudzis Londonā, bet pārstāv Latvijas jauniešu izlases. Titova māte dzimusi Rīgā, kas mudinājusi talantīgo futbolistu tiekties pēc vietas tieši Latvijas valstsvienībā, lai gan ārē-

mēs augušajam sportistam saikne ar mātes dzimteni bijusi maza. Kopš neatkarības atgūšanas Latvijas sportā nav trūcis ārēsmēs augušu sportistu piesaistīšanas stāstu. Latvijas basketbola izlasē ap gadsimtu miju nonāca trimdas latviešu pēcteči Aleksandrs Šturms un Bruno Pētersons no ASV. Aktīvu darbu pēdējos gados veikusi regbija izlase, kuŗas rindās par visu laiku rezultatīvāko spēlētāju kļuvis Anglijas latvietis Roberts Džo Davidsons.

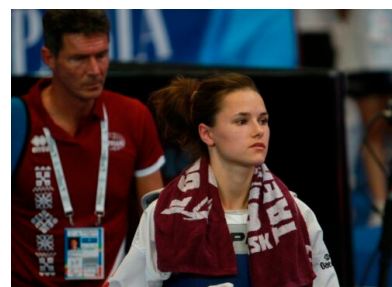
Latvijas futbola izlases vēsturē atrodams arī Larsa Richtera vārds. Amerikas latvietis izlasei palīdzēja divās 1994. gada Baltijas kausa izcīņas spēlēs, bet ikdienā spēlēja ASV telpu futbola ligā. Pēdējos gados šis temats atkal bijis pietiekami saistošs tieši kājbumbas izlasēs. Latvijas U-21 izlasē ar trim vārtiem 2013. gadā izcēlās trīs gadu vecumā uz Franciju adoptētais Igors Rejs. Šajā kontekstā minams arī Dānijs Ontužāns, kuŗš astoņu gadu vecumā pārvācās uz Vāciju, kļuva par Minchenes *Bayern* kluba spēlētāju un šogad debitēja valstsvienībā.

Latvijas U-19 futbolisti Eiropas Futbola federācijas asociācijas (UEFA) Nāciju ligā spēlēs pēc spēka otrajā ligā, informē Latvijas Futbola federācija (LFF). Sekojot UEFA Nāciju ligas piemēram nacionālo valstsvienību kategorijā, līdzīga formāta sacensības notiks arī U-19 vecuma grupā. Jaunais turnīrs startēs 2020. gada rudenī, un Latvijas U-19 jauniešu izlase debitēs sacensībās otrajā spēcīgākajā jeb B ligā. Līdz šim Eiropas čempionāts U-19 vecuma grupā notika katru gadu, bet jaunajā formātā finālturnīrs notiks ik

pēc diviem gadiem. Arī turpmāk finālturnīrā piedalīsies astoņas komandas. Jaunajā formātā pirmais finālturnīrs notiks 2022. gadā Slovaķijā.

TEIKVONDO

Latvijas teikvondo cīkstone Inese Tarvida Itālijā Eiropas čempionātā aizcīnījās līdz ceturtdaļfinālam. Tarvida, kuŗa startēja svāra kategorijā līdz 53 kilogramiem, pirmajā kārtā ar rezultātu 16:6 pārspēja ukraiņieti Viktoriju Sobko.

Otrajā kārtā jeb ceturtdaļfinālā viņai pretī stājās francūziete Jasmīna Azjēza. Viņa cīņas gaitā atguva sešus punktus un beigās uzvarēja ar rezultātu 8:7.

DAŽOS VĀRDOS

Pasaules meistarsacīkstēs skeitbordā ASV Jānis Kuzmins kļuva par pirmo latvieti, kas uzvarējis kopvērtējumā, izcīnot čempiona titulu, bet Mare Ērika Belta ieguva sudraba medaļu.

Par Latvijas Futbola federācijas ģenerālsēkretāru ievēlēts Edgars Pukinskis. Viņš šo amatu jau ieņēma kopš 2016. gada jūnija.

Latvijas vīriešu futbola izlase jaunākajā Starptautiskās Futbola federācijas asociācijas (FIFA) pasaules rangā, kas publicēts 24. oktobrī, zaudējusi četras pozīcijas un noslīdējusi uz 143. vietu.

Iekšlietu ministrs Sandis Ģirģens (KPV LV) apsver piedāvājumu ieņemt Latvijas Futbola federācijas (LFF) prezidenta amatu, intervijā LNT raidījumā 900 sekundes sacīja ministrs.

Pēc aģentūras AP informācijas, dāmu tenisa profesionāļu sarakstā Anastasija Sevastova ar nopelnītajiem 1 100 000 eiro ieņēma 29. vietu un Aļona Ostapenko ar apaļu miljonu – 33. vietu.

Baltijas vīriešu hokeja ligas projekts atlikts uz vienu gadu, taču tā iniciatori nav zaudējuši cerības par turnīra norisi, aģentūrai LETA atklāja Latvijas Hokeja federācijas (LHF) sporta direktors Edgars Buncis. Pirms gada tika prezentēts Baltijas apvienotais astoņu komandu turnīrs, kuŗa sākums bija iecerēts šī gada oktobrī, bet finālčetrinieka turnīrs – decembrī.

P. Karlsons

ZIŅAS	BIZNESĀ PORTĀLS NOZĀRE.LV	ARHĪVS	APSKATI
PR SERVICE	MEDIJU MONITORINGS	TULKOJUMI	FOTO UN VIDEO

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502
marketing@leta.lv
+371 – 672 225 09
www.leta.lv

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas Evaņģēliskā draudzē, Metodistu baznīcā, Rīgā, Akas ielā 13, **10. novembrī** plkst. 13 (ar kafijas galdu un svētdienas skolu), **18. novembrī** – Valsts svētku dievkalpojums, **8. decembrī** plkst. 13 (ar kafijas galdu un svētdienas skolu).

VĀCIJA
DIEVKALPOJUMI

Frankfurtē pie Mainas, Emmaus draudzes baznīcā, *Alt-Eschersheim* 22, *Frankfurt-Eschersheim* dievkalpojums **8. decembrī** plkst.14. Dievkalpojums vadīs mācītājs Rolands Eimānis. Pēc dievkalpojuma – kopīgs kafijas un tējas galds Draudzes namā. Informācija par dievkalpojumiem atrodama arī Frankfurtē Latviešu biedrības mājaslapā: <http://frankfurteslatviesi.lv/dievkalpojumi>.

Annabergā, 53175 Bonn, Anna-

berger Str. 400, svētdien, **17. novembrī**, plkst. 18, notiks Valsts svētku svinības. Svētbriņdi svētku sarīkojumā vadīs mācītājs Rolands Eimānis.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, *Butjadinger Str.* 59, **17. novembrī** plkst. 11 dievkalpojums valsts svētku zīmē. Kalpo diak. L. Urzde, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma "Latviešu DP no metne Oldenburgā" – atskats un filma.

ZVIEDRIJA

Valsts svētku sarīkojums Stokholmā **16. novembrī** plkst. 18, *Alviks medborgarhus, Brommasalen, Gustavslundsvägen* 168A, Bromma. Ieejas maksa: Svinīgā daļa, koncerts un neformālā daļa pieaugušajiem – 150 SEK, Studentiem un pensionāriem – 100 SEK. Bērniem ieeja par brīvu. Maksa par vakariņām 100 SEK (siltais ēdiens+kafija, smalkmaizīte) veicama līdz

14. novembrim (uzrādot vārdu, uzvārdu, personu skaitu), *Lettiska nationaldagskommitten*, plusgiro 694456-5. Aicinām iemaksāt par pasākumu laikus, uzrādot vārdu un uzvārdu, personu skaitu. Visi laipni aicināti un gaidīti!

307^{LV}

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālrunā!

PĒRK

VAZ 2102 pikapu.
Tālr. +371 26516050.